Ч. 62 (14.605). Львів, неділя 21. березня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Бельґія хоче ґарантій без зобовязань.

ДОВКОЛА ПОЇЗДКИ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО КОРОЛЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

Обговорюючи подорож бельґійського короля до Льондону, „Таймс" приписує їй політичне значіння, не зважаючи на офіційні заяви про приватний характер поїздки.

Перед 2-ма днями король Леопольд III. відбув нараду з премієром Ван Зеляндом. Слід припускати, що він поінформує льондонські міродатні чинники, як інтерпретувати нову орієнтацію бельґійської політики.

Бельґія домагається, щоби якнайскоріше звільнити її зі зобовязань на основі тимчасового льокарнського договору, що його Бельґія заключила з Францією і Великою Британією перед роком, після того, як Німеччина зломила льокарнський договір. Тепер брюсельський уряд попередив обох своїх контрагентів, що уважає ті зобовязання лише тимчасовими, бо бельґійська публична опінія противиться їм.

Бельґія хоче заключити договір, на основі якого великі держави заґарантували би незалежність і цілість Бельґії та зобовязались би помогти їй на випадок нападу. Бельґія не давала би ніяких взаїмних ґарантій і не бралаб участи у нарадах ґенеральних штабів. Про ті справи та про бельґійські зобовязання, звязані з пактом Ліґи Націй переговорюють представники Льондону, Парижа і Брюселі, щойно тоді можна буде приступити до нарад 5-ох держав.

Непевне положення на Далекому Сході.

Відповідаючи на інтерпеляцію посла з партії Мінсеїто, Тетсуо Кудо, японський міністр закордонних справ Сато заявив на засіданні парляментарної буджетової комісії, що Японія сама не викличе війни, та не значить це, щоби вона не реаґувала на випадок аґресії. Він потвердив заяву премієра, що положення довкола Манджурії дуже напружене.

Свобода друкованого слова у Франції.

Професійна спілка книгарського і друкарського персоналу приступила до репресій проти „Французької суспільної партії" де ля Рока з огляду на недавні події у Кліші. Члени згаданої професійної спілки окупували друкарню, де друкується орган суспільної партії „Ле Флямбо" і не допустили до того, щоби найближче число вийшло.

ФРАНЦУСЬКИЙ МІНІСТР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ПОВАЖНО РАНЕНИЙ.

Міністра внутрішніх справ Мікса Дормуа потурбували підчас кровавої ночі у Кліші. Первісно думали, що контузія легка. Щойно тепер — як подає „Популєр" — виявилося, що контузія заогнилася та вимагає дбайливої лікарської опіки. Не зважаючи на те, міністр Дормуа дальше сповняє свої обовязки.

Національні війська покинули Бріґуеґу.

Комітет оборони Мадриду заявив, що його війська заняли село Бріґуеґу на ґвадаляхарському відтинку; йому буцімто попали важні документи про участь італійських військ в еспанській національній армії. Вчора вечором червоні заняли Наваль Порто 27 км на схід від Бріґуеґи.

ПРИЧИНА ЕВАКУАЦІЇ.

Ґенерал Кейпо де Ляно пояснив через радіо причину евакуування Бріґуеґи так: Те село лежало на першій лінії, червоні завзято її бомбардували. Коли червоні перейшли до наступу, не варто було наражувати цивільної ґвардії та відділу фалянґістів, що боронили Бріґуеґу, тому командування наказало їм покинути село. Зрештою національні війська не відступили червоним ні куска землі. Вони припинили офензиву лише з огляду на непогоду.

НАСТУПИ ЧЕРВОНИХ ПІД ОВІЄДОМ НЕ ПОВЕЛИСЯ.

Як повідомляє національне командування, на відтинку Овієда відбито всі наступи червоних; їхні становища на горі Наранко дісталися національним військам після завзятого бою, де полягло чимало червоних.

Курені злочинців у еспанській червоній армії.

Як подає еспанська преса, валенсійський уряд помилував усіх засуджених злочинців, які вступили до червоної міліції; з них зорґанізували 3 курені. Один з тих куренів перейшов вишкіл та виїхав на фронт, але не хотів воювати і розбігся. Частину злочинців зловили і розстріляли. Два інші курені не хотіли дальше вишколюватися: зажадали, щоб їх знову відіслали до вязниці; їхніх провідників розстріляли.

СУТИЧКИ НА ВУЛИЦЯХ БАРСЕЛЬОНИ.

Стефані подає з Маляги: Валенсійське міністерство закордонних справ декретом наказало видати всю зброю, яку мають приватні особи або політичні ліґи. Це викликало поважні інциденти в Барсельоні: вчора рано коли міліція намагалася розброїти анархістів, дійшло між ними до кровавої сутички, в якій згинуло 5 осіб.

—o—

Кривава ніч у Кліші.

Париж, 17. III. 1937.

Було направду за добре. Президент республики, кардинал-архиепископ Парижа, президенти сенату і палати послів, однозвучно підтримали уряд і позичка на національну оборону була покрита в одному дні.

Кабінет Блюма ввійшов на традиційний франц. політичний шлях: особистої свободи громадян і в політичному і у фінансовому значінні.

Вчорашня кровава ніч у Кліші, на париському робітничому передмісті, виказала, що є чорні, чи краще сказати червоні елементи, яким залежить на авантурі.

Уперше від часу, як повстав „людовий фронт", поліційні відділи і рухома ґвардія зударилися з комуністичними маніфестантами: про трупи і сотні ранених повідомляли вже телеграми аґенції.

Сталося це зовсім несподівано. Французький премієр був на виставі опери, а цілий Париж гомонів безжурним вечірнім життям. І нині вранці з острахом вичитали парижани, що біля воріт столиці трапилася кровава траґедія.

Комуністи хотіли викинути з кінової салі в Кліші прихильників полковника Ля Рока, які оглядали фільму „Боротьба" на основі повісти Кльода Фарера. „Ле Попілер" — соціялістичний щоденник описує опорожнення салі в ось який спосіб: „Комісар велів опорожнити салю, де відбувалися сходини, що були причиною всіх тих траґічних подій, що і сталося в год. 21.45. Було там яких 500 осіб, приблизно 150 членів місцевої секції соціяльної французької партії, (партії Ля Рока) разом уже з жінками і дітьми, і 300 боевиків, зелених зі страху, які скоро втікли під охороною рухомої ґвардії". Отже соціялістичний щоденник „Ле Попілер" стверджує тимсамим, що не було ніякої провокації зі сторони прихильників Ля Рока. Ці сходини соціяльної французької партії були дозволені урядом, отже зовсім законні. Зате проти тих сходин виступив комуністичний мер (бурмістр) Кліші, який оголосив навіть афіші п. з. „Фашистівська провокація".

5 небіжчиків, 348 тяжко і легко ранених і 17 арештованих — є наче кровавою печаткою на цьому оголошенні.

Радикальний щоденник „Ля Репюблік" каже, що комуністичні провідники не володіють комуністичною масою. Вчора в Кліші — пише згаданий часопис — анархія зовсім запанувала в рядах комуністичних маніфестантів. Іде про

честь краю. Сильною рукою уряд має раз-назвсе знищити в зародку подібні заворушення". Консервативний орган „Еко де Парі" кінчить передовицю словами: „Людовий фронт помер". А збентежений „Ле Попілер" питається, хто був тим спричинником, що велів республиканським робітникам ударити на республиканську поліцію?

Нині комуністична „Лїманіте" пише про рухому гвардію і про поліцію за уряду Блюма так,наче6 вона була за уряду Думерґа! „Ляксіон Франсез" твердить, що маніфестанти кричали „на смерть Блюма!", як теж „геть Дормуа!" (міністр внутрішніх справ).

Комуністична „співпраця" в „людовому фронті" є наче каменем привязаним до ноги уряду і знову треба повторити: Як довго ще істнуватиме у Франції така політична урядова комбінація?

Юрій Студинський.

З української преси.

„Проти української стихії чи з українською конструктивною силою?.."

В останньому числі „Мети" з 21. ц. м. находимо чергову статтю про акцію полк. А. Коца. На початку автор дає огляд дотеперішніх вислідів тієї акції та покликується на відоме становище української преси. Автор допускає можливість успіху тої акції і каже підходити до неї з погляду будучих польсько-українських взаємин. Тому радить заздалегідь робити відповідні заходи на внутрішньому українському терені.

„...Річю українських політичних чинників є усвідомити українське громадянство, що воно, з хвилиною консолідаційного почину в польському громадянстві, опинилося перед новим політичним виглядом, якого не сміє програти та який напевно програє, коли теж не вспіє себе сконсолідувати, коли не зуміє в короткому часі створити української одноцілої національної потенції на наших землях.

Вигляд це такий: або сконсолідований польський політичний світ знатиме у відношенні до українського лише одну мову, мову приказу і послуху, або цей світ вибере шлях політичної комбінації. Що йому буде вигідніше, що представлятиме для Польщі кращий політичний інтерес — залежить виключно від нас. Це залежить виключно від того, як ми використаємо короткий, бо може однодворічний вступний консолідаційний період, потрібний для сфіналізування виступу полк. Коца. Коли наше політичне і громадянське обличчя до того часу не зміниться, то Польща не матиме ніякого інтересу вступати з українською політикою в якусь комбінацію, чи „угоду", ділитися з нею відповідальністю за правління нашою територією, узгіднювати з нами свою закордонну концепцію і т. п., отже комбінувати оборонність держави зі зростом української національної субстанції. Перед українською політикою стане в дуже скорому часі момент, передбачений, але не розвязаний табором Ст. Ґрабського, якого переємником в ідейному сенсі хоче бути формація полк. Коца. Прийде момент для остаточного вирішення українсько-польського „або-або", себто на вирішення, чи польській державній політиці і її великодержавним аспіраціям виплатиться український політичний чинник, чи ні. І тоді вона матиме не лише амбіцію й силу, це „або-або" розвязати. Тоді прийде час або на спробу остаточної ліквідації цього чинника, або це стане для цілости держави небезпечне, себто покажеться вигідніша політична розвязка українського питання.

Чи партійно-політично розбиті, господарсько недостаточно активні, в культурному сенсі незвичайно ослаблені, зуміємо вплинути на те українсько-польське грядуче „або-або" інакше ніж мольбою, скаргою, упокореннями, у найкращому випадку, бунтарськими відрухами? На нашу думку, ми опинилися вдруге — у відновленій Польщі — в історично-активному моменті, обєктивно корисному для українців, який проте при сучасному стані українського розпорошення погрожує стати новою українською програною можливістю. Кажемо „вдруге", бо перший раз вигляд на коректуру нашого політичного положення давала нам історична доля в рр. 1919—1923. Тоді Польща змагалася за територію, за рямці своєї держави і в хвилинах труднощів готова була вступити з українським чинником у політичні комбінації. Сьогодні вона в стадії кристалізації своєї національної потенції, і буде змушена саме з рації свого положення, саме з рації потреби мати суцільну державну машину — вирішити майже те саме: чи має марш на здогін своєї долі відбувати з українською кулею у нозі, чи з українською співрішальною згармонізованою силою. Заповідь табору-попередника, „обозу" Ст. Грабського, що „українського політичного питання не буде в Польщі", показалася фікцією в добі першої нашої історичної можливости. Чи табор-переємник і дальший реалізатор польської національної державної сили, „Обуз Народовеґо Зедноченя" полк. А. Коца, піде по лінії свого попередника? Чи може рішить, що польському обєднаному народові краще виплатиться українська конструктивна сила, яка здійснює українські політичні ідеали поруч а не всупереч польським?

Для польської держ. політики приходить час вибору, **чи проти української стихії чи з українською конструктивною силою.** Історія вчить, що фальшивий вибір був усе фатальний для обох народів. Не будемо сьогодні пригадувати тих історичних вагань українсько-польських взаємин. Вистане, коли в почутті історичної поваги часу підкреслимо, що головно від нас залежить, щоби на новому повороті новий вибір розвязки українсько-польського питання був як найменше фальшивий..."

З життя буковинських українців.

Чернівці, у березні 1937.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТА.

Як щорічно, так і цього року відбудеться у нас кілька Шевченківських свят. Поодинокі товариства стараються використати нагоду для цього загального „попису діяльности" та для вдоволення своєї публики. Коли взяти під увагу обставини, серед яких ведеться діяльність тих товариств, слід оправдати ці окремі свята.

Черновецький український театр при Т-ві „Буковинський Кобзар" виставив 7. III. драму „Невольник" Кропивницького.

14. III. відбувся Шевченківський концерт Т-ва „Міщанський Хор" у салі Народнього Дому. Поодинокі точки програми випали дуже добре, що треба завдячувати передовсім диригентові п. Робачикові та невтомним організаторам черновецького міщанства пп. А. Завади та І. Циганюка.

На день 25. III. заповіджено спільне Шевченківське свято „Буковинського Кобзаря" та „Мужеського Хору".

Також при кінці березня відбудеться Шевченківське свято в Букарешті.

ЮВИЛЕЙ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.

В цьому році припадає 50-ліття письменницької праці Ольги Кобилянської (в 1887 р. написала перше своє оповідання „Людина"). Черновецькі товариства „Жіноча Громада", „Буковинський Кобзар", „Мужеський Хор", акад. козацтва „Запороже" та „Чорноморе" й ін., яких почесною членкою є буковинська письменниця, приготовляють спільне свято в честь Ювилятки. Свято складатиметься з академії, концерту та інсценізації твору О. Кобилянської „В неділю рано зілля копала"

ГРЕКО-КАТОЛ. ЦЕРКВА В СУЧАВІ СТАЛА МАЙНОМ ПРАВОСЛАВНОЇ МИТРОПОЛІЇ.

Ми вже згадували в „Ділі" про голосні інтерпеляції кількох румунських парляментаристів дотично „ірредентизму рутенського вікарія" в Чернівцях та про рішення міністерства віроісповідань „розвязати цей вікаріят як окрему церковно-адміністративну одиницю".

Залишилася ще невирішена справа вивласнення греко-катол. церкви в Сучаві. На днях відбувся процес у черновецькім апеляційнім суді, ведений між греко-катол. церквою та „правосл. релігійним фондом", що став її новим власником на підставі одного міністеріяльного рішення з 1936 р.

Черновецький апеляційний суд признав цю зміну власности на підставі таких критеріїв: „Церква в Сучаві була збудована молдавським князем і була, мовляв, майном православної митрополії. Чужий уряд (австрійський) вивласнив її в користь рутенів греко-католиків. Згідно із правничою засадою „restitutio in integrum" звернено тепер цю церкву її первісному власникові. Рішення ради міністрів є актом правління, якого суд не покликаний провірювати ані касувати".

Такий вислід процесу можна було передбачувати.

З ДІЯЛЬНОСТИ У. Н. П.

В „Ділі" була вже мова про заходи переорганізувати Українську Національну Партію (У. Н. П.) в Румунії. В тій цілі рішено скликати окружні віча. Через продовження стану облоги та загострення адміністративного режіму провід мусів відкликати назначені віча та вдоволитись нарадами мужів довіря.

В міжчасі появились у черновецькім щоденнику „Час" статті у справі створення „національної спільноти" (на взірець подібних спільнот німців та мадярів — до цієї справи ми ще повернемось).

Покищо зазначимо, що на останньому засіданні Управи У. Н. П., яке відбулося 8. ц. м., рішено скликати Загальний Конґрес У. Н. П. на день 9. травня ц. р. Цей конґрес буде ювилейним конґресом партії, бо в цьому році минає 10 літ

від її заложення. Правдоподібно предложать тоді реформу У. Н. П., пристосовуючи цей політичний твір до змінених внутрішніх та зовнішніх обставин.

Тому, що в цьому місяці кінчається остання сесія парляменту та небавком прийде до зміни в уряді, сподіємося, що У. Н. П. переведе завчасу передвиборчу пропаґанду, та застановиться над своїм дальшим черговим виступом, щоб знову не потерпіти таких болючих втрат, і то в чисто українських повітах.

Тимчасом міністерство внутрішніх справ рішило перевести вибори до громадських та повітових рад дня 25. VII. ц. р. Ці вибори мали відбутися ще перед Великоднем і У. Н. П. має тепер можливість відповідно підготовити загал до підтримки своїх самостійних виборчих українських ліст.

„РАДА" ВИХОДИТЬ ЗНОВУ.

Черновецький тижневик „Рада", що його більш як перед роком заборонила була влада, появився з датою 7. III. ц. р. Міністерство внутр. справ видало дозвіл на поновне видання тижневика під умовиною, що часопис придержуватиметься приписів нового карного кодексу та розпорядків цензури (2-го Військового Корпусу із Яс чи пак VIII-ої дивізії з Черновець).

У заклику „До наших читачів" обіцює видавництво „Ради" що „стоятиме, як і досі, на службі та сторожі постійних інтересів української нації взагалі". Підчеркуємо ще отсю провідну думку „Ради": „Будемо речником та пропаґатором усього, що нас обєднує, скріплює та будує й будемо оминати усе, що нас розєднує та руйнує". І далі: „Не будемо вести конкуренції з істнуючою українською пресою, а будемо взаїмно доповнювати її підтримуючи себе".

Цей заклик видавництва „Ради" звернений до читачів, відносився би скорше до всіх тих, що своєю „тактикою" компромітують націоналізм на Буковині, як і до тих, що нині ще творять яничарські кадри по чужих партіях — головно задля матеріяльних користей.

Бажаємо „Раді" доброго успіху в наміреній праці.

ДОПОМОГА ЧЕРНОВЕЦЬКОГО СТАРОСТВА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ.

Як довідуємося, черновецька „прімарія" призначила у своїм буджеті на 1937 рік такі грошеві допомоги для українських установ: „Українська Бурса" 5.000 л., українські сироти 3.000 л., спорт. клюб „Довбуш" 2.000 л., Книгозбірня 1.000 л., „Буков. Кобзар" 1.000 л.. та 500 л. для „Української Школи". нч.

Нова рецепта на спольонізування українського народу.

МАЯЧЕННЯ ПРОВІДНИКА МОЛОДИХ ЕНДЕКІВ Е. ҐЕРТИХА.

Минулого тижня (11. ц. м.) виголосив у Луцьку відомий ендецький шовініст Єнджей Ґертих „реферат" п. н. „Справа руська". „Реферат" відбувся в салі клюбу працюючої інтеліґенції. На цей „реферат" — як повідомляє „Волинське Слово" з 18. ц. м. ч. 11. — прибуло коло 65 місцевих ендеків та їхніх симпатиків, перед якими україножерний шовініст Ґертих розвинув свою рецепту цілковитого спольонізування українського народу у Польщі. Хоч п. Ґертих перемелює відомі свої погляди і погляди вшехполяків на тему української проблеми, всеж таки подаємо за „Волинським Словом" хід його ельокубрацій з огляду на його висновки.

Отже на початку п. Ґертих заявив, що його „реферат" віддзеркалює погляди т. зв. „табору народової демократії", „націоналізму" в „руській справі". Опісля вияснював, що вживає назви „русин", „руський", а не „українець", „український" згідно з відвічною польською традицією, бо назва „Україна" не охоплювала ні Волині, ні Червоної Руси. Тому-то на Волині і в Галичині — запевняв Ґертих — живуть лише русини. Що правда, на цих землях не можна теж заперечувати істнування українців, але є це „представники" тієї політичної думки, що намагаються відбудувати українську державу. Русини — це ґеографічне й етнографічне поняття; українець — це поняття наскрізь політичне.

Далі Ґертих розводився над польською політикою на Волині і в Галичині. Вона повинна бути така, щоб ці землі не лише до віку належали до Польщі, але й стали зовсім польськими. На цих землях є тільки один правний господар: поляки. Поза ними нема іншого народу, який мав би хочби **моральне право** на ці землі. Хоч поляків є на Волині ледви к. 16% — продовжав далі Ґертих — проте поляки мусять ставитись до Волині і Галичини так, якби там вони творили 100%. Польське населення жило тут перед кількома віками, або той місцевий елемент, що перед віками був спольщений. А що польська кров є „шляхетніша", тому можна вважати ціле населення окраїн польським. Опісля Ґертих далі маячив про те, що українського народу ніколи не було, нема і не буде і не було теж ніколи українського національного руху. Є лише українська доктрина, що її створили — мовляв — чужі чинники.

Далі Ґертих бідькався, що східні землі Польщі політично загрожені, що польський елемент дуже слабий і тому відступає на цілій лінії. Тому то польська політика повинна йти під кутом: 1) майбутности і 2) теперішности. У світлі першої цілі польська політика повинна ставитись до Волині так, як до Куяв, а до українського населення, як до поляків, що мають свій окремий говір, подібно як кашуби. Русини — це тільки частина польського орґанізму. Вони можуть говорити між собою своєю мовою, можуть співати свої пісні, писати новелі зі свого життя, але не можна дозволити, щоб мали свої часописи, свою політичну публіцистику, свою науку. Словом: усе мусить бути спольщене! Ґертих „дозволяє" ласкаво зберегти русинам свою релігію, але **православні єпископи та священники повинні бути поляками** не лише по культурі, але й по крові: „Дозволяє теж ласкаво", щоб такі священники виголошували проповіди „русинським говором".

Вкінці заявив: **Мусимо виповісти безоглядну боротьбу українізмові за душу русинського племени, за доведення русинів до ролі кашубів, за їхню асиміляцію — бодай політичну, якщо**

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ. 3

СЕРЦЕ.

(Докінчення.)

Професор роздушив рукою серце як грудку кулеші, кинув на тацу і передав студентам, щоб ближче придивилися. Виполокав руки в мидниці і вхопив за друге. Розтяв його ножем на чотири куски і підніс угору:

„Як виглядає інсуфіціенція кляп, ви вже нераз бачили. Одначе цікаво булоб віднайти причини того хоробливого стану. На тім серці, що належало до двацятилітньої дівчини, ця аномалія викінчена просто по мистецьки, наче у книжці написане. Подерті і вишарпані кляпи не замикають ні входу, ні виходу. Кілько то ідеалів мусіло туди влізти і вилізти?! — А цей зразок — бачите оту діру? Цілий палець влазить. Діру ту зробила револьверова куля. Те серце видобуте з груди дівчини, про яку писали цими днями щоденники, що застрілилася через нещасливе кохання; було написане, що „через брак взаємности"... Думаєте, що це правда? Чи вірите, що молода дівчина може відобрати собі життя отак попросту через сам брак взаємности? Ні! це замала причина. Коли самогубство дівчини стоїть у причиновому звязку з нещасливим коханням, то певне не брак взаємности був причиною самогубства, а те, що така взаємність пішла за далеко. Так і тут було...

Діраве серце, як і попереднє, пішло на мисочці поміж студентів.

— А ця торба! То серце молодої жінки. Кілько воно ідеалів — окрім свого чоловіка — мусіло вміщувати в собі, коли таке широке як старий кальош; а розіпхане, як комісьний черевик по маневрах! Саме та ділятація була причиною її смерти. Правда, до прискорення її смерти причинився її чоловік, бо коли йому стало за багато того сердечного ідеалізму жінки, він забрався до такої курації, що жінка вмерла, а він як „курфушер" пішов під ключ.

Професор глянув на годинник.

„Мої панове! Я маю небезпечно хору на серце пацієнтку і за хвилину мушу зробити їй лікарську візиту, тож вибачте, коли не перейду всіх препаратів. Ще лише один з них пояснию вам.Ось це аневризматичне серце також належить до замужньої жінки. Коли в якомусь місці стіна артерії, аорти або серця втратить свою еластичність і ослабне, тоді під тиском крови місце це подається.Твориться щораз більше і більше заглиблення. Воно може зчасом так розширитися, що утворить формальну комірку. Це заглиблення, ця комірка називається аневризмою. Аневризми, особливо на серці, дуже і дуже небезпечні. В них хорониться скріпла кров, котра може часом урватися, забіжить до мізку з кровю, і тоді власника такої недуги, вибачте за слово — „шляк трафив". Сама аневризма може тріснути, а то так само, якби хто продіравив серце кулею або ножем. Ця жінка мала також аневризму. В ній ховало серце свій нешлюбний ідеал, коли надійшов чоловік. Той мабуть чесний добряга до часу терпів інтруза, за його терпець увірвався, хотів приятеля дому викурити з тієї святині. Але щож. Зі страху за свого миленького затріпалося жіноче серце з такою силою, що стіни святині показалися за слабі, щоб видержати такий напір і аневризма грісла... Тепер даруйте, мої панове! Пан асистент докінчить за мене лекцію. Я мушу піти до пацієнтки з аневризмою...

„Ого! — думали собі студенти. — Наш професор робить поступи. Досі закроплювався вночі, а викладати приходив уже тверезий. По нинішнім викладі видко, що тепер починає вже зранку закроплюватися"...

Професор вступив до крамниці, взяв приготовану вже для нього скриньку, сів на фіякра і поїхав на двірець.

* * *

Чверть години перед ним, заїхав на двірець адвокат із своєю давньою приятелькою. Зайшли до почекальні другої кляси.

— Ануж він яким чудом винюхає і нас тут заскочить? — каже дама. — Ходімо ліпше до салі третьої кляси. Він там певно не загляне... Або ні, я піду до третьої, а ти лишися тут. Колиб він, борони Боже, зявився, дай мені в якийсь спосіб знати.

— Добре!

Дама пішла до салі третьої кляси, а її товариш лишився у другій. Умовилися, що на перон вийдуть аж по другому дзвінку, бо ануж професора наднесе біда в останній хвилині. Адвокат раз-у-раз спозирав на входові двері і ноги під ним трохи тремтіли.

Другий дзвінок! Подивився ще раз на двері, вибіг із салі аж на браму.

„Нема! Славити Бога!"

вже не етнографічну. Ми мусимо їх так переробити, щоб вони були поляками національно, культурно і психічно — якщо не їх, то бодай їхніх дітей. Але як?

Польський елемент мусить бути на Волині атракційний. Одначе він ним не є. Зате українізм має в собі велику атракційність. Він має ідею, адібність до самопосвяти, не признає опортунізму, його характеризує молодеча відвага, він має в собі екстазу, є імперіялістичний та рухливий. Тому здобуває навіть польські душі. Такою атракційною силою є теж комунізм.

Атракційну силу польської стихії може створити лише національна ідея, що є провідною ідеєю польської народової демократії. Цю польську стихію на Волині радить Ґертих зміцнити ось так: 1) Мусимо захопити під своє неподільне володіння міста, бо місто — це знаряддя польської культури; село — це знаряддя реґіоналізму. Якщо ми дамо себе випередити українізмові — наша справа на Волині буде майже програна. Здобути міста можемо лише коштом жидів. Є це невблаганa конечність, що жиди з міст зникнуть, а їхнє місце займуть поляки західних дільниць. Якщо на 10°/₀ жидівського населення ми навіть віддамо русинам 2°/₀, то ми будемо мати на Волині 24°/₀. Цього зовсім вистане на те, щоб перемогти 76°/₀ русинів. 2) Процес асиміляції — це процес здобуття кожної душі зокрема. Найлекше це зробити між т. зв. „тутейшими“, що не знають фактично, чим вони є під оглядом національним. Цих „тутейших“, здається, більше, ніж свідомих українців або русинів. 3) Кольонізація, але обережна, щоб деведе могли скористати з права купна землі й русини. 4) Боротьба на кожному кроці з українізмом. Слід памятати, що ми боремося з політичною доктриною, а не з народом, бо, як я вже казав, українського народу нема. Інша річ боротьба з жидами. У цьому випадку ми боремося з народом. Боротьба з українізмом — це явище тієї самої категорії, що боротьба з комунізмом. Лише засоби цієї боротьби повинні бути інші. 5) Шкільництво повинно бути замкнене для українізму. Для української літературної мови місця в польській мові бути не може. 6) Також у суді не вільно вживати української мови; вислухати заяву підсудного чи свідка в „русинській“ мові суддя може, але не може він промовляти до русина його діялектом. 7) Не вільно русинам писати подання до польських урядів у своїй мові; тим більше — у цій мові урядам відповідати петентам. Взагалі не може бути навіть натяку на офіційне признання української мови. 8) Слід виелімінувати з кооперації український елемент; кооперація повинна бути тільки польська. 9) Допомога державної влади в переведенні цієї програми.

Референт сподівається, що до основної зміни на Волині дійде лише зі зміною політичної системи в державі згідно з ідеольоґією польських ендеків.

Не диво, що після таких маячень україножерного шовініста дискусія була дуже гаряча і промовці виявляли ще більші апетити щодо українців. Ось зразок не менших маячень хорої голови, якогось військового осадника Янушайтіса, що страшенно громив уряд за нібито великий толеранційний курс до українського населення. „Ідея толеранції — говорив він — це суґестія жидів-масонів. Як можна казати про толеранцію, коли польський нарід від самого Бога дістав „місію“ бути обороною християнства, а український нарід разом з російським народом, овіяні монгольським духом, завжди були, є та будуть представниками варварства і безбожництва. Ця ріжна місія, що походить від Бога, не дає права на рівність поміж поляками й іншими народами. Польський нарід є одне; інші народи — це щось інше. Ця містична підстава окреслює ріжницю між поляками й українцями. Ні рівности не може бути між ними, ні толеранції поляків до українців. Українці, в нашому понятті — це найбільше шкідливий політичний табор, що був у світовій історії“.

До цих хоробливих ельокубрацій всякі коментарі зайві. Одначе цієї нової скаженої нагінки проти українського народу у Польщі, що її ведуть ендеки проти нас зі здвоєною енерґією в останньому часі, не слід легковажити. Навпаки. Слід нам подвоїти нашу чуйність і поглибити конструктивну працю між народом, щоб осьтак дати належну відправу всім тим полякам, що хочуть звести нас до „погною“ польської нації і польської культури.

У справі фондації ім. кн. Острожського в Тернополі.

„Діло“ з 7. квітня 1936 р. ч. 78. принесло було сумну вістку, що львівський воєвідський уряд розвязав законну раду цієї фондації та назначив свого комісаря п. Андрія Фалендиша і прибічну раду. Час урядування цього воєвідського комісаря назначено найдовше на один рік. П. Фалендиш перебрав урядування 27. березня 1936 р., отже за кілька днів мине рік його урядування, тимчасом до вибору нової, законом і статутом фондації приписаної ради нема не то ніяких приготувань, але навіть нічого про це не чувати.

Що на це скажуть заінтересовані мешканці Тернополя? Що на це львівський і тернопільський воєвідський уряд?

Новий русотяпський подвиг єрархії Православної Церкви.

ЄПАРХІЯЛЬНІ ЄПИСКОПИ НЕ МАЮТЬ ПРАВА ДОЗВОЛЯТИ НА ВІДПРАВУ БОГОСЛУЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ!

17. жовтня мин. року Синод Православної Церкви дав дозвіл на відправу богослуження польською мовою „там, де виявилась би в цьому дійсна конечність і потреба“. Одночасно наспіх переложено на польську мову Літургію св. Йоана Золотоустого, панахиду й молобень. Та „реформа“ викликала була голосний відгук у польській та непольській пресі. Частина польської преси, якої політична мудрість вміщається в ідеалі асиміляції без огляду на її засоби та її дальші наслідки, була — очевидно — захоплена такою дбайливістю православної єрархії добром „православних поляків“ (де вони?!), — думаючи, очевидно, зовсім не про поляків. Друга — чесніша й розумніша частина польської преси — або ніяково мовчала, або й голосно висловила своє обурення: відома стаття п. Мацкевича, який звернув увагу, чи можнаб уявити собі, що польська єрархія римо-кат. Церкви так-собі, з легкої руки, під впливом зовнішніх чинників дасть дозвіл на зміну богослужбової мови „в разі потреби“?! Вся-ж українська преса однодушно у тій постанові св. Синоду бачила черговий доказ опортунізму, який переступає межі пристойности, бо концесіями релігійно-морального характеру з виразними політичними тенденціями — добуває собі від світської влади уступки інколи дуже персональної натури. Було відомо, що клявзуля „в разі потреби“ послужила передовсім для польонізації богослужень для православних вояків, дарма, що серед цих останніх — ні одного відсотку нема поляків! Далі: вона сильно скріпила практику вчити у школах на Поліссі православної релігії — по польськи. З усіх тих мотивів — як сказано — вся незалежна українська преса зайняла одностайний фронт, з признанням реєструючи статтю п. Мацкевича, як акт напятнування безхарактерности. Зате — річ ясна — всі москалі раділи: їхній підхід до церковно-православних справ нормований все специфічним критерієм — аби зробити пакість, „на злість“ українцям.

Очевидно, Св. Синод не приймав був гієї постанови про польонізацію богослуження ані з любови до польської мови, ані з палкого бажання ще один зайвий раз і на зайвому форумі доказати свою державницьку льояльність, а лише з чисто тактичних конюнктуральних причин. І тому той-же св. Синод покористувався першою нагодою (куліси теж напевне льокально-варшавські), щоб оту свою попередню постанову „скореґувати“. Мовляв: численні протести парохіян, газетні коментарі й звіти духовенства з усіх єпархій до-

---

Побіг на перон. Професорова вже ждала на нього.

— Все добре! Всідаймо якнайскоріше і до переділу!

Стоячи вже в дверях ваґону, відвернулася, щоб відобрати від нього малий подорожній клуночок.

— Ну, скоріше, скоріше! — наганяв адвокат.

Але вона якби скаменіла. Німа, бліда, з широко відкритими очима, дивиться в сторону входу. Він глипнув і собі туди — також скамянів. Там стояв **він** — професор, грізний, страшний як ніколи. Губи має затиснені, груди в нього хвилюють, а які очі, які очі! Виглядав як той тигр, що готов скочити на жертву, — ще хвилина і розідре П. Рушив — іде до них. Рівним, повільним, але певним кроком ступає наперед і не спускає їх з очей. В одній руці — шпіцрута, дротяна шпіцрута... страх, як то мусить боліти, коли ударить! А друга рука... другої не видко. Держить за собою, за плечима...

Ах, що він там може мати в тій другій руці?! Певно револьвер! А так — не що інше, тільки револьвер може помстити, змити ту пляму, яку жінка подібним поступком кине на дім чоловіка!

Хотіла скрикнути, щоб хтось заступився за неї, але горло, слабе, жіноче горло відмовило послуху.

„Зімліти, зімліти мені треба — мигнула думка у професорової. — Та ба, як це зробити? Він медик, зараз пізнає, чи це дійсне чи удане...“

„..Для кого з нас призначена та шпіцрута, а для кого револьвер?“ — думав собі тимчасом адвокат і хотів загубитися десь між публикою. Але людей на пероні вже не було, всі повсідали до ваґонів. Хотів утікати, але не міг; грізний погляд противника немов звязав йому ноги. Піт виступив йому на цілому тілі. Професор щораз ближче і ближче; цвікає собі до кроку дротяною шпіцрутою, а та друга рука все за плечима...

„...Коби бодай заслонив мене своїм тілом цей проклятий лицар!...“ — думала професорова.

Але лицар не рухався, а вона не вміла впасти так зручно, як артистки на сцені, коли на бажання вмирають.

Ще пять кроків, ще три, ще два, і професор стоїть перед ними — веселий, усміхнений. Ліву руку — зі шпіцрутою підніс догори — вхопив за капелюх і елеґантно вклонився. А другу руку виймив нагло зза плечей: „Ось тобі на дорогу“ і подав жінці — прегарну китицю.

— Чи це гарно — каже по хвилині, — не попрощавшися зі старим приятелем, не принявши побажань, пускатися з вибраною свого серця у пошлюбну подорож? Думаю, що з приятелем годилося бодай випити з такої оказії... Ну! всідай же! Уже третій раз дзвонили.

Було запізно. „Цуґсфірер“ заграв на трубці; поїзд з жінкою рушив і відїздив мигком, а обидва приятелі стояли без слова.

— Не гнівайся! — озвався несміло адвокат.

— Ну-ну! тільки без плаксивих сцен! — відповів професор. — Ходімо на пиво!

Оба приятелі всіли на фіякра і поїхали випити кілька „мінхенських кріґликів“.

бачили у тій постанові насильне введення польської мови в православне богослуження для всіх вірних. Отже, щоб нібн на будуче оминути подібне непорозуміння, св. Синод на свому засіданні 27. м. м. прийняв нову — не менш сензаційну — постанову: „для добра Православія та в правдивих інтересах Церкви всі питання, звязані з впровадженням у богослуження живих мов Св. Синод рішає мати виключно у своїй компетенції. Відтепер, згідно з цією ухвалою Синоду, справжню конечність і потребу богослужбового ужитку живих мов — польської, української, білоруської й чеської — треба встановити на місці в кожнім окремім випадку і при найпильнішому і найбільш дбайливому розгляді. Висліди цього розсліду відповідні епархіяльні архиєреї мусять разом зі своїми докладними увагами подати до Св. Синоду, який надалі лише один може вирішити для кожного випадку окремо справу допущення тої чи іншої живої мови".

Цю постанову Синоду, хоч її підписали всі його члени, післано епархіяльним архиєреям „для точнаво і неукоснітельнаво ісполненія".

Постанова хитра: на перший погляд може викликати враження, що церковно-православна єрархія завертає з дороги помилок. Але відразу кидається в очі, що чомусь то до справи полонізації чи чехізації Православної Церкви у Польщі причеплено й питання її українізації, ставлючи на рівну площу! Не згадується серед „живих мов", заінтересованих у православному богослуженні, мови московської, бо вона — є фактично, при московській вимові церк.-слав. тексту і при московській проповіди, мовою теперішнього православного богослуження. Далі: ця постанова Св. Синоду з 27. II. ц. р. перекреслює постанову з 3. IX. 1924., яка допускала українську, білоруську, польську чи чеську мову до богослуження, де того захотять парохіяни. Нині, позбавляючи навіть епархіяльного епископа права рішати про українізацію богослужбової мови та узалежнюючи ту українізацію в кожному окремому випадку від довжезної і скомплікованої процедури, яку має закінчувати аж постанова цілого цілого Синоду, — нині на ділі Св. Синод видав новий акт для петрифікації теперішнього московського духа у Православній Церкві.

Так це зрозуміли всі українські кола, бо й не могли зрозуміти інакше. Видно, що реакція українських православних кол, тих, які гуртуються біля волинської консисторії, мусіла бути досить різка, бо зараз таки зазначився деякий відворот: в органі тієї консисторії „Церква і Нарід" появився коментар, що постанова Св. Синоду з 27. м. м. не торкається випадків, коли „жива мова" вже введена до богослуження, та не стоїть на перешкоді заступати російську вимову церк.-слав. тексту українською вимовою. Ще того бракувалоб, щоб така синодальна постанова почала діяти „назад" та ліквідувала вже переведену українізацію деяких волинських парохій.

Хоч та постанова була прийнята ще 27. мин. міс., проте щойно тепер вона схвилювала уми, бо вона видрукована у митрополитальному „Слові". Не буде це теж проминаючий та короткотреваючий шум, бо та постанова стає причиною дальшого заогнення відносин внутрі Православної Церкви. Найбільш характеристичною для цього є велика, на всю першу сторінку, стаття у „Волинському Слові" з 18. ц. м. п. н. „Благо Святого Православія". Автор просто іронізує собі з аргументу, яким вічно оперує Св. Синод у своїх постановах, які з дійсним добром Прав. Церкви, добром їх вірних, не мають нічого спільного. Стаття, аналізуючи ту останню постанову, стверджує м. ін., що вона висловлює недовіря епархіяльним єрархам. У висновку „Вол. Слово" стверджує, що та постанова „без сумніву розбурхає пристрасти й окрилить надії „істінно-русских", та з другого боку викличе огірчення українських свідомих шарів православного українського населення".

Але видно, що варшавська митрополича консисторія й уся православна ерархія не дуже беруть собі до серця те огірчення. Все-ж, гадаємо, вічно підсичувати його й ступенувати — це для тієї ерархії гра досить рисковна.

По широкому світі.

Британський уряд мабуть переведе слідство у справі участи італійців у еспанській війні. Він звернеться з „приязним запитом" до римського уряду та зажадає обсервацій від капітанів британських кораблів.

Австрійський премієр Шушніг вернувся до Відня. Офіційний комунікат стверджує повну однозгідність політики Австрії та Мадярщини.

З жидівської преси.

„Зміни в національній політиці.

Варшавський кореспондент львівської „Хвілі" Б. Зінгер, дуже добре зорієнтований в усіх кулісах політичного життя Варшави, помістив статтю під згаданим наголовком у „Хвілі" з 20. ц. м. (ч. 6466) про широку реорганізацію в міністерстві внутрішніх справ та про димісію начальника виділу національних справ цього міністерства Генрика Сухенка-Сухецького. Б. Зінгер подає таку влучну характеристику цього польського „Сталіна", як його називали його товариші з інших виділів тому, що він безвідклично рішав про долю усіх національних меншин у Польщі від 1926 р., що не завадить познайомити з нею теж наших читачів.

П. Сухенек-Сухецький — читаємо там — був всевладний. Вже так принялося, що коли українські делегації йшли або до міністра хліборобства, або до президента Б. Г. К. у справі парцеляційних справ чи кредиту, вважали опісля необхідним піти на Новий Світ (де в міністерстві внутр. справ у виділі національних справ від 1926 р. аж дотепер урядував Сухенек-Сухецький), щоб ще раз зреферувати справу, бо тут западало остаточне рішення. Всі жидівські справи теж мандрували на Новий Світ. І хоч довгі роки говорилось про меншиневі справи, про створення спеціяльного віцеміністерства для цих справ, хоч міністри присягались, що національний виділ буде зреорганізований, а кінчилося на тім, що Сухенек лишався, а міністр підлягав переконуванням п. Сухенека. Тому підчас польсько-українських переговорів українці благали, щоб їх проблему витягнути нарешті з Нов. Світу, щоб ці справи не розглядати лише під кутом безпеки. Так то міркували про виелімінування Сухенека. Вже тоді кружляли поголоски, що він буде воєводою. Пропонували йому краще становище, але Сухенек уважав більше почесним бути шефом виділу ніж директором департаменту або воєводою. Бож тут кермував долею понад 30 відсотків населення у Польщі. Був ходячою картотекою та знаменито поінформований з усіми справами під кутом безпеки, бо був окружений інформаторами кожної національности.

„І хто зна, чи Сухенек далі не управляв би, якби не нерви в останньому часі. Чоловік, що привик займатися „успокоюванням" цілих народів, **в останньому часі був дуже неспокійний і нервовий.**

„Вивели його з рівноваги **домашні справи.** Арештування його брата, колишнього шефа слідчого уряду і правного дорадника Православної Митрополії, інші родинні справи (арештування сестри) забрали йому змогу спокійно і холоднокровно дивитись на своїх клієнтів, як ще донедавна. Кружляли вістки, що Сухенек відходить на довшу відпочинкову відпустку. Одначе опісля надійшла вістка, що реорганізація в міністерстві внутрішніх справ матиме глибший характер, що багато змін буде пристосованих до декларації полк. Коца та що інакше буде виглядати політика до славянських меншин у державі.

„Вже нині, завтра будуть ці зміни, що їх переводять при участи віцемін. Пацьорковського є під кермою самого премієра.

„Чи дійсно доведуть до нових шляхів у національній політиці, чи українці та білорусини матимуть щастя, що частину справ відділять з кабінету на Новім Світі? Що жде жидів, як у практиці буде зреалізована супроти них декларація?

„Ніхто не може дати на це нині відповіди".

Перед тижнем — кінчить Б. Зінгер свою кореспонденцію — прибув до сойму останній раз. Останню нараду зі Сухенеком відбув один український журналіст. Ніхто не витав його вже так, як раніше. Годину пізніше Сухенек покинув сойм. Оповідав своїм знайомим, що впімнеться ще за свої права, що хоч його відпустка замінена на димісію, ще вернеться. І вперше його очі не були такі зимні і такі спокійні. „Присмирник народів" був тим разом сам дуже подразнений і неспокійний.

ТВЕРЕЗІСТЬ Є НАЦІОНАЛЬНИМ ОБОВЯЗКОМ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ.

Жахлива експльозія у школі.

На основі останніх вісток з Ню Льондону (Тексас) досі добули зпід розвалин шкільного будинку коло **620 трупів, між ними 17 учителів і учительок.** Загально думають, що експльозія скоїлася заслідком **великої скількости газів,** які назбиралися в пивниці. Школу огрівали земним ґазом, який спроваджували з нафтових теренів. Правдоподібно трісла рура і це сталось причиною катастрофи. **Наочні свідки** оповідають, що **дах шкільного будинку вилетів у повітря** і впав на будинок, який рівночасно завалився. Залізна конструкція двоповерхового будинку зовсім заломилася. Іронією треба назвати факт, що між румовищем, знайшли таблицю з таким написом: „Нафта і земний газ це правдиві природні скарби Тексасу. Без них не було би нашої школи і не було би тут нас, щоб вчитися."

Українським радіоабонентам до відома

Ділимося з нашими читачами вісткою, що справа реєстрації радіоабонентів в українській мові вже поладнана позитивно. Міністерство почт і телеграфів дало доручення львівській Дирекції почт, що реєстраційні картки радіоабонентів має приймати також виповнені в українській мові. Львівська Дирекція розіслала в цій справі до підчинених собі почтових урядів відповідний обіжник.

Велика промова през. Мосьціцького в радіо.

В пятницю 19. ц. м. в дні іменин марш. Й. Пілсудського, през. Мосьціцький виголосив довшу промову в радіо, в якій зясував далекосягле значіння діяльности Пілсудського для Польщі, навів слова марш. Ридза-Смиглого з дня 24. травня минулого року і підкреслив, що саме з цим виступом марш. Ридза Смиглого звязана акція полк. Коца. Про декларацію полк. Коца през. Мосьціцький м. ін. заявив ось що:

„На кілька днів перед оголошенням цієї декларації марш. Ридз-Смиглий представив мені подрібно її зміст, що вповні погоджувався з моїми міркуваннями, щодо всіх обговорюваних у ній справ. Тим відрадніше було для мене те, що зміст декларації міг я вважати за „вірую" начального вожда.

Факт, що ініціятива створення „Обозу Зєдночення Народового" вийшла від начального вождя, якого після смерти великого маршала вже значна частина Польщі вважає за вождя народу — мусить викликати в суспільности великий відгомін і витворити стихійний рух національної консолідації".

„Твердо вірю у наш здоровий інстинкт, бож приглядалися ми таким стихійним реакціям в інших великих народів, яких самозберігаючий інстинкт скупчував біля їхніх вождів і врятував своєчасно їхні держави від розкладу та упадку. Такі приклади мусять і на нас впливати.

Очевидно, що в кожній з цих держав консолідаційний процес відбувався інакше, отже й у нас інакше мусить він формуватися. Інші умовини вимагають інших метод і просте наслідування чужих зразків мусіло би скінчитися повною невдачею".

Журнал для української молоді.

Міністерство Освіти розпорядком з дня 15. лютого 1937. р. ч. II. Пр. 14938-37 повідомило видавництво „Світ Дитини", що годиться засадничо на те, щоб часопис для дітей „Світ Дитини" находився в усіх учнівських бібліотеках народніх шкіл.

Цей розпорядок важний на території цілої держави. Торкається він передовсім народніх шкіл на терені двох шкільних округ, львівської і волинської, та обовязує не лише народні школи з українською мовою навчання, але всі ті школи, де находяться українські діти. Отже „Світ Дитини" повинен найтися в учнівських бібліотеках народніх шкіл і з польською мовою навчання, двомовних, там, де крім польської мови, навчають також української.

„Світ Дитини" повинен стати важним методичним засобом у навчанні в українських і двомовних школах, не лише для українських, але також і польських дітей. Відіграє він свою методичну ролю передовсім у навчанні української літературної мови. На виховному матеріялі „Світа Дитини" пізнає молодь народніх шкіл живу українську мову в літературній обрібці, доступній розумінням і розвиткові дитини саме на щаблі народньої школи.

Про педагогічно-виховну вартість „Світа Дитини" тут не станемо говорити. Фахова педагогічна критика, найвидатніші наші педагоги й виховники давно вже поставились позитивно до цього дитячого журналу. Найважніше те, що наші діти читали його дома вже радо й пильно повних 16 літ! Він був милим щомісячним гостем у кожній українській родині, де тільки підростали малі діти.

„Світ Дитини" все вмів підійти до душі української дитини, до її світогляду, до світа її почувань і бажань. Переглядаючи нині сторінки „Світа Дитини", ми ретроспективно можемо відтворити собі ті ідеї й факти, що все порушували до живого серця, почування і розум наших дітей. Бо „Світ Дитини" вмів усе звязувати своїх маленьких читачів з актуальними питаннями щоденного життя. Таким робом умів він викликати активність дитячих почувань і волі, та привчати їх зустрічати чинно й критично всі прояви життя.

Нині „Світ Дитини", маючи формальну апробату міністерства освіти повинен стати бажаним і легальним гостем дитячих шкільних бібліотек усіх народніх шкіл — українських, двомовних і польських на терені львівської та волинської шкільної кураторії. Він повинен стати цінним методичним засобом у шкільному навчанні

Звертаємо на це увагу всього вчительства, всіх батьків і Батьківських Кружків при школах. Булоб дуже прикро й сумно, якщоб апробата міністерства освіти не викликала чинного відгомону серед усіх тих чинників, що покликані чинно дбати про виховання й освіту українських дітей.

Булоб дуже прикро й сумно, якщоб „Світ Дитини" і дальше мусів оббивати пороги наших шкіл, не маючи змоги заглянути в учнівські шкільні бібліотеки.

Ю.

Представникові „І.К.Ц." замкнули вступ до сойму.

На вчорашнім засіданні сойму у присутности уряду з премієром Славой-Складковським склав маршал сойму Ст. Цар таку заяву: „В ч. 78. І.К.Ц. з цього року була поміщена стаття п. н. „Сойм перед судом присяжних... в польській опінії".

Ця стаття сильно тенденційна під оглядом змісту, а недопускальна у своїй формі, намагається підважити в громадянській опінії опінію сойму.

Тому в порозумінні з п. маршалом сенату рішив я уневажнити легітимацію парляментарного справоздавця того часопису та видав заборону виставляти карти вступу до будинків законодатних установ представникам „І.К.Ц.".

---o---

У царстві Сталіна.

ВІРУЮЧІ В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ.

(КАП) Секретаріят комуністичної партії ствердив, що між зорганізованими комуністами є чимало віруючих християн; з огляду на те викинули з партії понад 2.000 членів партії, які брали церковні шлюби, хрестили дітей і т. п. та майже 700 членів, що потайки ходили до церкви.

Як подають „Ізвєстія", недавна конскрипція виявила, що віруючі становлять 40 проц. населення СССР.

ЗНОВУ ПЕРЕХРЕЩУЮТЬ ВУЛИЦІ.

(РО) Як подають „Ізвєстія" з 16. ц. м. з огляду на те, що Рикова і Бухаріна видалили з партії, змінено назви багато вулиць, заведень та всяких установ, що перше звались „ім. Рикова" або „ім. Буахріна".

---o---

НАСТУП ЧЕРВОНИХ ПІД ГВАДАЛЯХАРОЮ ЗАЛОМИВСЯ.

Кореспондент Аваса повідомляє зі Сіґуенци, що червоні відділи намагалися кілька разів наступати на відтинку Ґвадаляхари. Тишина, яка панувала серед частин ген. Франка сильно бентежила червоних. Кілька разів вивязувались рукопашні бої. Цікаве, що червоні відділи, які почали велику акцію і майже проломили вже були фронт — перервали офензиву. Летунські звідомлення подають, що імовірно ген. Міяха кинув до бою всі свої сили, не залишивши запасів у другій лінії. Національні війська працюють над направою доріг і скріпленням осередків опору.

ПЕРЕМОЖНІ БОЇ У МАДРИДІ.

Підчас протинаступу в університетській дільниці, нац. війська вдерлися на вулиці міста і заняли становища положені близько Кале Браво Мурільо. Здобуття цих позицій сильно розширює криву лінію нац. військ у Мадриді.

---o---

З відчитової салі.

Д-р Ф. Колесса: „Народня пісня в житті і творчости Ів. Франка". Виклад у Т-ві ім. Могили.

З автобіографії і з життєписів Ів. Франка пересічний інтеліґент знає, що Франко збирав народню словесність і працював над нею. Саме цю, ніби знану, а проте непросліджену достаточно ділянку, що склалася разом з іншими на відомий Франків універсалізм літературної, наукової і публіцистичної праці, виясняв прелеґент. Він підкреслив при тому мало відомий момент, що Франко знав і цінив музичну сторінку, головно мельодію народніх пісень.

Остаточний висновок такий: Франко збирав матеріяли українського фолькльору, опрацьовував його методами Драгоманова і Потебні, звертаючи увагу не тільки на зміст пісень, але й на мельодії і розріжняв у них чотири ритмічні типи. Вкінці Франко сам виспівав відомі йому мельодії трьом збирачам: М. Лисенкові, Кл. Квітці, Філ. Колессі.

У своїй поетичній творчости Франко вслід за Мих. Старицьким визволився зпід впливу Шевченка, отже посередньо і народньої пісні. Це доповнює проломову вагу Франкової збірки поезій п. з. „З вершин і низин" (1887 р.). Щойно в пізніших Франкових поезіях, уперше в „Зівялому листі", зазначився окрім стилю і вплив народньої ритміки на Франка.

Авдиторія з цікавістю слухала прелеґента та стежила за його висновками. **Л. Д.**

---o---

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА.

Як оживити наш літературний рух?

Спорт, безробіття і трохи більша увага для торговлі та промислу відсунули наш літературний рух на таке місце, що слово „рух" стало звичайною „ліценцією" зовсім непоетичною і друге слово „літературний" покривається із словом „книгарський", себто всього того, що вийшло друком. Не маємо засобів, щоб годувати таланти — на такий експеримент може дозволити собі тільки держава. Але є один спосіб, зовсім нами занехтований, щоб збільшити число книжок до читання і змішити апетит до літератури. Цей спосіб — перевидавати добрих старих авторів, забуті та давно вичерпані книжки.

Загляньте в якінебудь чужинні катальоги, навіть наших найближчих сусідів: найдете там вічно нові видання т. зв. клясиків від дешевих, загальнодоступних видань, до дорогих, люксусових. Кожне нове покоління живе передовсім сучасними книжками. Навіть школа, де вчимося з обовязку літератури, знайомить нас тільки з невеличкою частиною давніх творів, здебільша у виїмках.

Літературні твори завмирають у нас звичайно з першим виданням. Нове покоління знайомиться з ними тільки з давніх видань, не маючи звички передруковувати вичерпаних накладів. Через те слабне не тільки видавничий рух, але і само зацікавлення літературою.

Коли взяти на увагу самі потреби школи, то багато необхідних книжок т. зв. обовязкових лектур не істнує у дешевих виданнях, інколи взагалі їх нема у продажі. Ту спробу, яку почала колись „Просвіта" видаванням „Руської письменности" требаб не тільки відновити, але продовжити її та доповнити. Письменники старшої доби стають часто незрозумілі, чужі духом новому поколінню, коли нема в їх книжках відповідних пояснень і коментарів. Старі видання писані правописом, що видається нам тепер дивоглядним, відстрашують від себе неодного читача, що бере їх у руки. Тимто треба нам конче якнайбільше нових видань старих авторів із пояснюючими статтями і примітками, на такий зразок, як Український Науковий Інститут у Варшаві видає збірні твори Шевченка.

Чи можна в нас дістати твори Куліша, Панаса Мирного, Карпенка Карого, Старицького або хочби неодного із старших сучасних письменників? Коли є деякі з них у продажі, то вони здебільша дорогі, часто совітські видання, неповні і майже ніодного з тих письменників не найдете повної збірки творів.

Возьмімо такий приклад: виростає нове покоління авторів. Перечитаєш рукопис такого юнака і спитаєш: „А чи читали ви новелю (поезію) нашого відомого письменника?..." А він на це: „Ні. Я чув, що є така, але требаб хіба десь позичити в бібліотеці, бо у книгарні купити не можна". І пише молодець, не знаючи, що ту саму тему обробив уже наш відомий письменник 30 чи 40 літ раніше куди краще.

На це почуєте часто відповідь, що коли так тяжко нині видавати сучасних авторів, то тим тяжче передруковувати давніх, яких може ніхто не схоче купувати. Але цей погляд невірний. Ось один пречистий доказ. Кілька років тому трьох приватних людей без ніякого капіталу рішило видати вибагливий том збірних творів Стефаника. Розіслали проспект на таке видання до кількасот відомих громадян із запитом: чи вони готові купити такий том, коли він появиться? Ціна була дуже висока: 25 золотих. І щож виявилось? Не тільки негайно після появи „Творів" Стефаника можна було покрити всі кошти видання, але і сам автор дістав іще досить велику суму, як на наші обставини і як на твори, яких назагал мало в нас хто читає.

Нема сумніву, що неодин, хто не мав нагоди за молодших літ, от нпр. через побут на чужині чи війні, познайомитися із творами якогось письменника, радо зробив би це тепер, якби мав гарне видання. Коли ввійдете до хати неодного заможного інтелігента вразить вас шафа напхана всякими „передпотоповими" книжками. Не можна вимагати від усіх, щоб купували всі нові книжки молодих сучасних авторів, бо не всім вони подобаються. Дотого наші сучасні автори рідко коли дають речі, які можнаб уважати за „лектуру". А те із давніх книжок, що радо взялиб старші і що повинні бодай полизати язиком молоді — неперевидане.

Життєписи славних людей.

Від війни повстав новий літературний жанр: літературний життєпис. Досі такі речі писали тільки критики, історики, вчені. Більшість із тих книжок була призначена для спеціялістів, що студіювали твори або вчинки великої людини. Та ось французькі письменники показали, як життєписами можна зацікавити широку публику, наче сенсаційними повістями. Все залежить — це давно вже знають письменники — від того, як обробити тему, а не від самої теми.

Добрі письменники, що вміли зображувати подробиці життя і людину серед них вибирали собі якусь симпатичну для себе постать і на підставі точних матеріялів описували її життя. Так повстали цілі бібліотеки „Життя славних людей" або „Великі істнування". Найбільший успіх мав своїми першими зразками таких „повістей біографій" французький письменник Андре Моруа, що дав життєписи Дізраелі, Шеллі, Байрона — перекладені на ріжні мови. У Німеччині спопуляризував цей жанр Еміль Людвіґ, не вагаючись після життєписів Бісмарка та Людвика XIV. дати навіть книжку про Христа.

У довгій низці героїв такого жанру перемішані були письменники, державні мужі, діячі: поруч Катерини Великої — пів-дитина поет Рембо, поруч Талерана візіонер Е. А. По або Робеспієра Гете. Видавці таких книжок (та їх автори) пояснили, що люди після війни дістали спрагу — геройства. Кожний хотів слухати про героїв, шукати у минулому зразків, які міг би наслідувати автра. Чи справді всі дієві особи тих „повістевих біографій" були героями? Деяких із них автор мусів творити власною фантазією, бо їх найважливішою функцією було — сидіти за столом і писати. Все те інше, що робив Гете, Бальзак або Стендаль було подібне до того всього, що кожний із нас робить. Ось чому життєписець мусів уже у дитячих роках письменника вишукувати моменти, з яких виводив його колишню величину. Вчилася дитина — це був знак, що має талант. Не вчилася і не проявляла ніякої охоти до книжок, це був знак, що ріжнилася від інших

Навіть у найбільше зразкових, критично написаних життєписах читачі шукали ланцюга, що вів їх до постаті „героя", забуваючи, що велика людина часто повна суперечностей, контрастів і вибухів, яких не можна звязати в такий одноцільний ланцюг.

Поруч прегарних мистецьких життєписів великих творців почали появлятися теж життєписи сучасних великих людей, офіціяльно замовлювані та „по казьонному" складені. Такі панегірики теж мали на меті підтримувати серед маси захоплення до великих діл усяких диктаторів. Таким робом чисто літературні твори перемішувались на книгарських полицях з популярною макулятурою. Так само перемішувалися в головах сучасників погляди про те, що є справжньою творчою працею, а що тільки хитрим засобом крикливої пропаґанди та реклями.

Хроніка.

БУДІВНИЧИЙ КОРАБЛІВ І ПИСЬМЕННИК.

У Парижі помер у 53 р. життя один з найоригінальніших совітських російських письменників Евген Замятін. На еміґрації жив від 5 літ, недужий, утративши охоту вертатися до Ленінграду. Гімназію скінчив у Вороніжі, вписався до політехнікум у Петрограді. Після вибуху війни виїхав до Англії, як інжинір для будови криголомів. Один із найбільших рос. криголомів „Олександер Невський" збудований ним. Брав живу участь у революційних гуртках. В автобіографії признається, що найсильніше враження змалку робили на нього — книжки. Читав їх (це було все його виховання) під фортепіяном тоді, як мати — піяністка ввесь день грала. Найсильніші молодечі враження — Достоєвського „Неточка Незванова", Турґенева „Перше кохання" і Гоголь.

Літ. дебют у 1916 р. оповіданнями „Уездное", пізніше сатира на англійців у чисто російському дусі „Островитяне", і „На кулічках". Його більша повість „Ми" вийшла на еміґрації і в перекладах на фр. та англ. мову. Він був одним з найдіяльніших організаторів літер. гуртка, до якого колись належали Люнц, Шатин, Федін, Лідін, Слонімський, В. Іванов, Зощенко і Серапіонові брати. Великий успіх мала його пєса „Блоха" (переробка з Лєскова), і досі грана в совітських театрах. У 1922 р. мусів відповідати перед судом за повість „На кулічках". В утопійних повістях у дусі Велса проявляв талант техніка, у сатиричних нарисах (між ними „Мамай" — архитвір) темперамент самостійного письменника.

АВТОР 600 ТОМІВ.

19-го ц. м. минуло 50 літ від смерти польського повістяра Я. І. Крашевського. Крашевський став батьком польської історичної повісти, виповнивши сам один прогалину, яку в інших літературах виповняли десятки письменників. Його працездатність неймовірна; він написав більш як 600 томів, утримуючись приблизно на тому самому рівні. Тільки еспанець Льопе де Вега та Дюма батько були так само плодовиті. Річно давав він від 6 до 10 томів. Він читав европейських повістярів і під їх впливом пробував дати такі самі повісти з польськими сюжетами. Крашевський заступив у тималій мірі популярні тоді чужинні сензаційні романи в Польщі власними. Деякі з них залишилися популярною лектурою й досі.

ДОСТОЄВСЬКИЙ БОРОНИТЬ ПРАВ ПИСЬМЕННИКА.

Майже 100 літ минуло від часу, як арештували Достоєвського (22. квітня 1849) за участь у протидержавному гуртку, а щойно тепер появилась у Москві праця, яка роз'яснює на підставі документів історію „процесу петрашевців". Факт, що Достоєвський стояв на площі, де мали його розстріляти і вся його пізніша чотирьохлітня каторга мали на всю його творчість величезний вплив. Цікаве, як Д. у слідстві боронив своїх поглядів: „Мені сумно було, що професію письменника принижали в наші часи якимсь темним підозрінням і що на письменника вже заздалегідь, заки він щонебудь написав, цензура дивиться, наче на якогось природного ворога уряду... В чому обвинувачують мене? В тому, що я говорив про політику, про Захід, про цензуру тощо. Та хто в наших часах не думав і не говорив про ці питання? Навіщо-ж я учився, навіщо навчання розбудило в мені голод знання, коли я не маю права сказати свого особистого погляду або не згодитися з таким поглядом, що хоче бути сам за себе авторитетом?"

Опя щирість прискорила його кару у твердині і засуд.

РІЛЬКЕ ПРИВАТНО.

Швайцарський професор П. Р. фон Саліс видав книжку „Швайцарські роки Р. М. Рільке". Це найважніші роки для розвитку таланту великого поета, що від червня 1919 р. до 29. грудня 1926 (дня смерти) жив там і творив. Там написав він свої „Сонети до Орфея", „Елегії", зробив переклади своїх франц. поезій на німецьке і поезії Валері. З насерізь німецьким педантизмом автор оповідає подробиці з приватного життя поета, при чому дає чимало матеріялу до його вдачі, релігійних переконань і звязків з іншими письменниками, з якими листувався.

Неодин письменник має часто ілюзію, що представив річ так, як він її бачить і відчуває.

•

Не так гостро осуджував би ти думки якогось твору, якби ти розумів їх так само, як розумів їх автор.

•

І найкращі письменники стають балакунами.

•

Балакучість це ознака поганої фантазії.

•

Духові твори оцінюємо як твори механічні. Купуючи перстень кажемо: „Той за малий", „той за великий", доки не найдемо відповідного до нашого пальця. Але у золотаря ніодин не залишиться, бо той, що був за малий для мене — буде добрий для іншого.

•

Легко критикувати письменника, але важко визначити йому відповідне місце.

•

Не можна мати ані великої душі, ані сяк-так бистрого розуму, не маючи деякого нахилу до літератури. Мистецтво відтворює гарну природу, наука присвячена правді

Вовенарг.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Манускрипт із засвіту.

У віденськім Метафізичнім Товаристві оповідав перед кількома днями Евген Георг несамовиту історію про манускрипт Уляндa, який йому щось невідоме і таємне раптом підчас одного окультистичного сеансу вложило в руки.

Скептики звичайно похитують із недовірки головою і кажуть: Чому всі ті таємничі події, що про них окультисти говорять, відбуваються завжди у притемненому червоному світлі і ніколи в білий день? Егеж, є тепер медіюм яке всіх навіть найбільших скептиків здивувало. Цей знаменитий дослідник метафізичних явищ оповідає неймовірні історії.

Матеріялізовані папіроски.

Несамовиті явища цієї феноменальної жінки виступають справді ненадійно і серед умовин, які нічим не перешкаджають переведенню контролі. Сидить нпр. якесь велике товариство разом і обговорює якусь проблему. Очевидно ніхто не звертає при тім спеціяльно своєї уваги. Медіюм чує розмову, але не бере в дискусії ніякої участи. Раптом у ясно освітленій кімнаті замерехтить усім перед очима карточка паперу, яка раптом злітає відкись згори. На тій карточці виписаний цитат, або речення, яке подає розвязку цілої обговорюваної дискусії.

Спершу Георг був збентежений тими таємничими посилками з невідомого, але по якомусь часі він і ціле товариство привикло а товариство пані Е. А. до тих явищ, як до чогось зовсім звичайного. Навпаки, у спірних справах всі навіть ждали на таємничу карточку, яка розвязувала б спірні питання.

Та не тільки записані карточки матеріялізувались, але предмети, які мали для присутніх навіть доволі практичне значіння. Було це у важких, післявоєнних часах, коли дуже тяжко було дістати дорогі папіроски. А раптом, гляньте, з гори невадійно почали падати папіроски на коліна зібраного товариства. Очевидно недовірки думали, що ті папіроски — це звичайний кишеневий трік медіюм-а.

Дух, який віршує.

Підчас одного засідання побачило медіюм в одному куті кімнати якусь немодно одягнену постать, у якій пізнало воно поета Людвика Уляндa. Розігралась сцена повна драматичного напруження. Медіюм встало, зловило дослідника Георга за руку і потягнуло в кут кімнати, де зявилась постать духа. Духа запитали, чи не захоче він щонебудь написати. Мовчанка. Час довжиться у безконечність. Георг поклав у поготівлі папір і олівець. Тихо. Раптом дослідник почув, якби хтось вложив йому щось до руки. Він подивився і побачив звинений, пожовклий папір, немов із якогось старого твору. Із незвичайним зацікавленням і напруженням розвинули папір і побачили вірш написаний старими буквами. Під віршом підпис: „Л. Улянд 1920".

У житті ніщо не гасне
В ніч як камінь мовчазну
Дух мій, як проміння ясне
Знов прокинувся зі сну.
Як життя вже пережите
Половина пісні — в нас,
Повну пісню закінчити
Віковічний наш наказ.

Обман, чи післанець із четвертого виміру.

Георг порівняв те несамовите письмо із засвіту з власноручним письмом Уляндa. Подібність була незвичайна й неймовірна! Як це явище пояснити? Звичайний обман? Колиж всі умовини промовляють за тим, що не було ніякого обману. У звязку з тою справою висуває цікаву теорію. Можливе, каже Георг, що з духовими силами Уляндa відбувається подібний процес як із звіздами, що ми їх залюбки називаємо мертвими зірками. Яканебудь звізда могла вже від давна, від 2—3 тисяч літ вигаснути, але у всесвіті істнує ще її світло. Ще сьогодні бачимо на небі зорі, які вже давно не істнують, але їх світло ще завжди попадає у наші телескопи. Годі знати чи людський мозок не висилає таких самих промінів, які відбиваються у мозку медіюма. Якби воно не було, вірш Уляндa „Поворот" є одним із найцікавіших документів цієї таємної науки про несамовиті дива природи, що ми її називаємо окультизмом.

Універсальний доставець.

Віліям Вайтеляй основник великих магазинів в Льондону, якого вбили 30 літ тому (при кінці січня 1907 р.) був найпопулярнішою людиною Льондону, яку ще й до сьогодні памятають. При нагоді річниці його смерти пригадали льондонські часописи ріжні цікаві анекдоти з його життя.

Вайтеляй відчинив 11. березня 1863 р. малу крамницю. Його перша клієнтка довідавшись що саме вона започатковує купецькі інтереси Вайтеляя запросила цілий крамничний персонал до костела, щоб помолитись за успішність інтересу. І справді інтерес „пішов" знаменито.

Бо вже 1899 р. товариство магазинів Вайтеляя з капіталом 4 міліонів фунтів штерлінгів давало 2 і пів міліона торговельного обороту. Тоді говорили в Льондоні, що той великий доставець може доставити все, від хусточок до носа аж до... слона.

Одного разу дістав він замовлення на „гурток живих блїх". Вайтеляй звернувся до Зоо до власника малп, який при ранішній туалеті своїх малп дістава бажаний товар доброї ваги. Нещасливий весельчак, який хотів Вайтеляя пошити в дурні, мусів заплатити солений рахунок за замовлений товар.

Полювання на оленя на вулицях міста.

Вулиці англійського містечка Гайф Вайкомб були місцем незвичайного видовища: полювання на оленя. Підчас ловів у підміських лісах сполошений олень утік до... міста, на самий ринок. Поява дикого звіряти на головних вулицях викликала переполох. Шофер, якому зявився перед носом олень, вдарив автом до ліхтарні. Продавець помаранч покинув на середині вулиці візок. Товпа негайно розхватила помаранчі. Олень летів дальше до городу бурмістра. Переляканий огородник упав з драбини й сильно потовкся. Пожежна сторожа кинулась за оленем. Та олень шугнув як вітер знов до лісу

СМЕРТЬ ОСТАННЬОГО ПАРИСЬКОГО ТРАМВАЮ.

Паризькі трамваї пішли на добре заслужену емеритуру. В ночі з 14. на 15. ц. м. відбув свою останню їзду останній париський трамвай. Тепер 123—124 лінію у полудневій частині Парижа (від Порт де Сен Клю до Порт де Венсен) будуть обслуговувати автобуси.

Останній рейд останнього трамваю відбувся дуже святочно. У 12 год. в ночі зібрались на Порт де Сен Клю журналісти, фотографи й запрошені гості. Прислуга вивісила на переді вагону великий напис: „Останній рейд засудженого на смерть".

Всі учасники останнього рейду випили шампанське за душу „покійника".

Вагон відвезли до ремізи, із якої виїде він аж тоді, коли вишлють його на провінцію, якщо у Франції злакомиться якенебудь місто на дешевий париський трамвай.

Рано ждали вже на пасажирів новіські автобуси, які перебувають ту саму трасу удвоє скорше, як трамвай.

ДЛЯ НЕТЕРПЕЛИВИХ МУЖЧИН.

В однім із найповажніших косметичних інститутів Льондону введено дуже цікаву й корисну новинку. При заведенню уладжено салю, в якій мужчини, які прийшли в товаристві пань, можуть свобідно переглянути часописи, заграти партію бріджа і викурити папіроску. Цю новинку, як повідомляють льондонські часописи, стрінули широкі товариські кола Льондону незвичайно прихильно.

ПАМЯТНИК ДЛЯ ТЕЩІ.

Перший памятник на честь тещі поставили у Злучених Державах. Памятник природної величини, викутий із каміння прикрашує приватний город у дільниці віль у Льос Анджельос. Трьох братів Груше, які поживають у повному подружньому щасті, поставили памятник своїй тещі.

„Незабутній тещі, яка вподіла в серця вірність і скромність, ставлять цей памятник як символ вдячности — вдячні зяті."

КЛОПОТИ ЛЬОНДОНСЬКИХ КУПЕЛЕВИХ ЗАВЕДЕНЬ.

Управа одного льондонського купелевого заведення запримітила, що клієнти рішуче за довго користуються купілями у ванні. Коли прослідили докладніше цілу справу, виявилось, що найбільше надуживають часу клієнтки, які підчас купелі читають книжки, заїдають чоколяду і курять папіроски.

На чемні уваги прислуги, що пора вже скінчити купіль, клієнтки зовсім не реагували. Тоді дирекція вжила іншого способу, який виявився дуже успішний. По півгодині автоматично спускають з ванен воду, так, що клієнтки рад-не-рад мусіли одягатись. Цей радикальний спосіб сильно скріпив буджет купальні.

—o—

НАЙДОВШИЙ ЛЮБОВНИЙ ЛИСТ.

Французький фільмовий артист Шарль Боає дістав недавно любовний лист, що мав 79 сторін письма й загальне число 10.000 слів! Авторкою листу є молода дівчина Лілі Різон із Камаги (Небраска). Почтовий уряд у Парижі вважає, що є це найдовший лист, що його колинебудь дістала французька почта.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ДЖЕРОМ-ДЖЕРОМ В АМЕРИЦІ.

Англійський гуморист був у Ню-Йорку один раз і дуже не любив американців. Одного разу пішов він із трьома приятелями до ресторану.

Обід проминув без ніякого інциденту. Одначе на другий день господар ресторану дістав такого листа:

„Дорогий пане! Дозвольте подати до Вашого відома, що вчора подали нам у вас яєшню в якій було всього дві мухи. А яєшню замовили на чотири особи. Не вважаєте, що на майбутнє булоб раціональніше подати по цілій мусі на кожну особу, або не подавати їх зовсім?

З глибокою пошаною і т. д.

НОВИНКИ.

— Магазин постелі Р. Джаля, Львів, Хорунщини 5 (побіч кіна „Апольо") поручає ковдри, матраци, постелеве біля і ін. Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 98-100

— Вже надійшли найновіші весняні зразки рукавичок, панчіх і скарпиток, шаликів, краваток, хустинок, жіночого й мужеського білля і т. п. до коол. „БАЗАР" у Львові, Руська 3. 438 3—3

— Товариство дозорців „Воля" у Львові (вул. Гавснера 9) влаштовує в неділю 21. ц. м. в год. 5 попол. концерт у честь Т. Шевченка. По концерті відбудеться інсценізація „Невольника".

— **Показ виробів рідного промислу** відбудеться під протекторатом Союзу Українських Купців і Промисловців і заходом філії цього Союзу в Любачеві та всіх культурно-освітних і економічних установ повіту в днях 7—18. квітня ц. р. в салях дому „Просвіти" в Любачеві. Вступ безплатний.

— **Мистецька вистава.** Заходом польського професійного Союзу артистів пластиків відбудеться в неділю, 21. ц. м. в год. 12 вполудне у власній домівці при вул. Дідушицьких 1, відкриття вистави праць Аксера Оттона, Крижановського Витовта, Рудницького Жигм., Сельської Маргіт, Сельського Романа, Тайсейре Станисл., Войцеховського Тадея і Внука Маріяна.

— **Відзначення українця.** Пишуть нам з Берліна: Цього року кінчився 7-ий рік головування проф. д-ра З. Кузелі в „Фербанді Авслендішер Прессефертретер" у Берліні і він просив товаришів, щоб звільнили його з цього доволі відповідального посту, бо він хоче мати дещо більше часу, щоб зайнятися кількома важними науковими працями. Виділ „Фербанду" погодився врешті з його рішенням, але щоб мати проф. Кузелю в управі Товариства, випрацював зміну статуту в тому напрямі, що створено для нього місце „почесного президента", вибираного зпоміж заслужених голов Фербанду на довший час, в тим, що „поч. президент" має постійне місце й голос у виділі і тіснішій президії „Фербанду". Цей новий статут одноголосно принято на заг. зборах **Фербанду 25. м. м.** й вибрано теж одноголосно проф. Кузелю поч. президентом на час 3 літ з правом поновного вибору. Одначе це сталося щойно після півторагодинної дискусії, коли проф. К. поновно через акламацію вибраний головою, категорично відмовився прийняти вибір і запропонував замісць себе відомого нашого приятеля фон Кігельґена. Вістку про ці вибори принесли всі берлінські й деякі замісцеві та закордонні газети. В найближчих днях має теж відбутись окреме прийняття закордонної преси з приводу цього вибору проф. д-ра Кузелі та рівночасно з приводу 10-ліття його праці у виділі „Фербанду".

ВІДГУКИ ДНЯ.

БАТЬКО.

Професія батька не є така легка, якби це кому здавалося Не перечу — стати батьком є не надзвичайно тяжко, тим більше, що тільки „матер семпер церта"... але бути ним!... Обовязки батька, та ще в нинішніх часах багато тяжчі, як були колись. Давно батько мав обовязок подбати за їжу, час-до-часу вилоїти синові шкіру і вдержати авторитет. Все решта робила мама, мамка, няня і тим подібні опікунки.

Нині на прислугу нема грошей і — коли мама не має часу — мусить батько виповнювати функції пістунки.

Недавно один мій знайомий став батьком і з тієї нагоди ходив тиждень з напухлою від гратуляцій рукою та з прижмуреними від гордости очима. Вродився йому хлопець як цвяшок, трохи покрикував по ночах, але назагал вніс радість і вдоволення в хату.

— Якже ви собі даєте раду з малим? — питав я.

— Дуже добре. Піклуємось ним обидвоє...

— Себто: або ви їдете до міста, а жінка лишається, або жінка остає, а ви виходите.

— Трохи воно так — відповідав з усміхом. — Але, пождіть, нехай докладно придивлюся як і що, то потраплю й я лишитися. Не така то велика фільософія. Пригріти молочко, запарити румянку, чи хочби навіть перевинути...

Одного дня справді рішився заступити жінку і остатись удвійку з сином

— Памятай — казала молода мама — запариш малому румянку. Тільки вважай, щоб не був за горячий!

— Добре-добре. Не така штука сконтролювати. Можеш спокійно йти. Я вже малого нашого догляну. І запарю румянок і... загалом.

— А знаєш, де румянок?

— Десь певно в шафі.

— Онтам на поличці, в паперовій торбі.

І пішла.

А батько взявся прилагоджувати синові підвечірок.

Стягнув з полиці паперову торбу, кинув пригорщу зелених листочків на окріп, заварив, поцукрував, вистудив і підставив синові:

— На, бербецю один. Знай татуся .Видзяєш, татусьо тобі гамцяти даюньцяє.

Синок дивився великими очима на якусь нову фігуру, що зявилася з пипкою над ним і спершу хотів плакати, але почувши пипку під носом — ухопив її своїм беззубим ротиком і заспокоївся.

— Ціцій хлопцьо, не плацяє, ціцьо гамцяє приговорював тато і з приємністю обсервував як швидко плин зникає з пляшки.

Хлопчик витягнув усе, до останньої краплі і почав вертітися.

— Можеб так ще одну порцію йому заварити — подумав тато. — Ті жінки не знають, що таке мужеський апетит. Хлопчисько як дуб, потребує більше зїсти, а вони: що години ложочка.

І в справедливім обуренні на ввесь жіночий рід, узявся варити другу порцію румянку.

Та не вдалось. Задзвонив дзвінок і в хату ввійшла жінка.

— Ти що так скоро?

— Полагодила і кінець. А врешті — правду тобі скажу — трохи була неспокійна...

— Неспокійна, ха-ха-ха! Ви жінки направду занадто зарозумілі. Не бійся. Могла сидіти і до півночі!

Жінка розглянулась по кухні:

— А ти що вариш? Може чай для нас?

Можна й чай. Але покищо — це для сина друга порція румянку. Першу висмоктав умлівіч.

— Що тобі чоловіче?! Добре, що я вернулась. Ані краплі більше!

Підійшла до „прімуса" і глипнула до риночки.

— Слухай, ти звідки брав румянок?

— А ось лежить у торбині!

Жінка кинулась до торбини і пополотніла

— Бійся Бога! Та то сенес! Біжи зараз по лікаря!

Що не кажіть: бути батьком річ зовсім нелегка.

Галактіон Чітка.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 5.000 зол. на ч. 139004. 2.000 зол. на ч. 77012 154601 157249. 1.000 зол. на ч. 116319. 500 зол. на ч. 10783 24076 25495 49279 58390 61928 104532 133876 148294 178266. 400 зол. на ч.: 15429 67677 79275 82181 113951 132156 153652 185678 194129.

— **„Прошен не мувіць до мне по кабаньску!"** До чого доходить зухвалість деяких маґістратських урядовців у Львові, свідчить ще один свіжий факт, що трапився 17. ц. м. До свідомої українки п. Розалії З., сторожевої української реальности при вул. Потоцького 58, прийшов маґістратський нижчий функціонар Владислав Ференц, у цивільному одязі і зажадав мельдункової книги. Коли п. Р. З. чемно зажадала від нього в українській мові найперше особистої виказки (згідно з приписом), урядовець обурився і почав кричати: „Прошен не мувіць до мне по хіньску, я не розумем по кабаньску" і т. п. нецензурні слова, а вилеґітимуватися не хотів. Правда, цим разом пану „уржендніковi" не пощастилось, бо п. Р. З. дуже енерґійна жінка (дай нам Боже, таких якнайбільше!) і не тільки вигнала панка за двері, а ще й перехрестила здорово мітлою „безголов", — але такі провокаційні мовні „квітки" щораз частіше чути по урядах і домах у нинішніх ніби „нормальних" часах. Крайня пора, щоби відповідні маґістратські чинники повчили своїх підвладних, як мають зберігати публично повагу свого уряду та поводитись з українським громадянством!

— **Львівський воєвода про працю для безробітних.** У львівського воєводи явилася делеґація професійних робітничих союзів і представивши важке положення безробітних, зажадала, щоб негайно розпочати дорогово-земні і будівельні роботи та побільшити призначені на ці роботи кредити. Воєвода віднісся до тих постулятів прихильно і заявив, що вже з весною розпічнуться поважніші публичні роботи, при яких знайде заняття 25.000 робітників, з того 3.000 зі Львова. На це призначено п'ять міліона зол. Крім того 500 львовян знайде заняття при роботах в інших сторонах. Вкінці обіцяв занятися справою святочної підмоги для безробітних харчами.

— **Критика господарки м. Львова.** На засіданні міської ради у Львові ряд промовців критикував міський буджет, виказуючи при цьому катастрофальний стан вселюдного шкільництва. З браку приміщення коло 20 тисяч дітей не ходить до шкіл. Лавник інж. Дунін скритикував господарку б. президента міста Дрояновського, мовлячи: През. Дрояновський є головним вину-

ватцем фатальної господарки міського електричного заведення, при чому багато урядовців усунено, а тепер мусять їх реактивувати і платити їм відшкодування. Інший промовець занявся господаркою теперішньої управи. Господарка була би далеко справніша, якби адміністрація під персональним оглядом не була така роздута. Наслідком переросту адміністрації електрівня і газівня працюють за дорого.

— **В обороні інтересів льокаторів.** На зборах організації льокаторів 15. ц. м. у Львові звелено управі цього товариства, щоб старалася: запобігти домаганню власників реальностей кавцій та комірного згори при винаймі мешкань; щоб на знавців у городських судах до оцінки мешкань покликувано також членів льокаторських організацій; домагатися дальшої знижки комірного на 35 проц., бо мешкання через уживання тратять на вартости; відновити громадянський суд, зложений з делегатів власників реальностей та льокаторських організацій; причинитися до приготування зїзду делегатів льокаторів з міст цілої Европи.

— **Польська акція в українських селах.** Читальні Т. Ш. Л. засновано в останніх часах у Прибилові, Хотимирі, Загірю, Олеші, Грабиші, Вікнянах, Ляцькім Шляхоцькім, Гринівцях, Яцківцях і Довгім у товмацькому повіті.

— **Кара за „Боже Великий“.** В Ряшеві відбулася судова розправа проти о. Марка, гр.-кат. пароха у Володжі і дяка Степана Бучика за те, що заінтонували в церкві пісню „Боже Великий“. В обвинуваченні сказано, що та пісня сконфіскована, бо зміст її спрямований проти Польщі (український нарід у кайданах). Бучика засуджено на 10 зол. гривни, а о. Марка увільнено.

з вогнем. — Погоня, що її поліційна влада уладила за вбивником поліцая Копеця в Борислава Пенкалею покінчилась успішно. Вбивника зловили в Бані Котівській і арештували. — З наказу прокуратора станиславівського окружного суду припинено в урядуванні касієра магістрату в Калуші Людвика Кічана і бухгальтера Сайнога за зловживання урядової влади.

— **Грабіжницький напад.** До мешкання Емілії Ґалачинської, управительки школи в Пітричах пов. Золочів добулися в ночі грабіжники і зрабували 600 зол. готівкою, біжутерію й столову посуду загальної вартости 10.000 зол. В часі нападу грабіжники стріляли на пострах. За грабіжниками шукає поліція.

— **Згоріли дві стирти.** У Старгороді пов. Сокаль невідомі люди підпалили дві стирти соломи на шкоду інж. Т. Косінського, відігнавши стрілами вартівників. Стирти згоріли до тла.

— **Бічні зарібки поліціянтів.** На лаві обвинувачених в апеляційному суді в Лодзі засіли два поліціянти Леон Левандовіч і Олександер Щепаняк під замітом надужить. Щепаняк по перенесенню з резерви поліції до комісаріяту, не звернув бльочка з карними мандатами. Опісля він увійшов у порозуміння з Левандовічом. Вони зачали вимірювати карні мандати по 1—3 зол., а гроші інкасували до власної кишені. В той спосіб оба поліціянти видали около 70 мандатів. Окружний суд засудив Щепаняка й Левандовіча на 1 рік вязниці та на 3 роки позбавлення прав. Апеляційний суд цей присуд затвердив.

— **Дунай виливає.** В північній частині Добруджі (Румунія) виступив із берегів Дунай, заливаючи 100.000 гектарів управної землі. Вода прибуває дальше.

недостаток і загрозу втрати цілого маєтку, але переносила це терпеливо. Не діждалася заслужених безжурних днів, які могла мати, коли небавом буде переведена санація „Просвіти“ і таким робом буде звільнений від застави її маєток. Покійну оплакують муж, доньки, зять і все українське громадянство.

Яр. Олексенко

Спорт.

УКРАЇНА — ЛЬВОВЯНКА.

Товариські змагання на грищі Сокола-Батька відбудуться в неділю 21. ц. м. в год. 11.30 передполуднем Попередять у год. 10. товариські змагання Україна II — Зоря. Ціни дуже низькі: для старших **70 сот.**, для молоді **30 сот.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ

Русь — Славія. Мистецькі лігові змагання відбудуться в неділю 21. ц. м. в Ужгороді.

Фізична культура в СССР. Погляд, буцімто фізична культура у Совітах, що її пропагує уряд, стоїть на дуже високім рівні, не дуже правильний. „Комсомольська Правда“ з 16. ц. м. пише, що в Москві у спортових і фізкультурних установах ледви 25-ох вложило іспит Ґ. Т. О. (Готов к труду й оборони). У професійних союзах є ще менше таких, які мають відзнаку Ґ. Т. О. бо всього 14.5 проц. У московській окрузі ледви в 11 районах є зорганізована відповідно молодь. Зимові спорти (лещетарство) управляло в Москві замість 37.174 спортовців, всього 1787. Фізична культура не є в Совітах добровільна, тільки частиною військового вишколу (РО).

Перемога канадійців. Канадійська гаківкова дружина „Кімберлейські Динамітери“ перемогла сильну репрезентацію Дісельдорфу 4:2. Це вже 60 в черги мет канадійців в Европі.

— **Змінюють свої позиції.** Палата з парком у Репинцях бучацького повіту перейшла від Наталії гр. Волянської на власність латинського духовного семинаря у Львові як відпочинкова місцевість. Крім того гр. Волянська відступила один з найбільших своїх будинків на польський дім людовий Т. Ш. Л.

— **До Палестини.** Крізь граничну стацію Снятин-Залуче переїхав з Польщі до Палестини транспорт 218 жидівських еміґрантів, а з Палестини до Польщі транспорт 50 реемігрантів.

— **Системований вердикт.** Перед золочівським судом присяжних відповідав Василь Дацишин з Руди Сілецької пов. Камінка Стр. під закидом, що намовляв до братовбивства за винагородою 100 зол. Обвинувачений тому заперечив, свідки не доказали і присяжні судді заперечили вину одноголосно. Трибунал уневажнив цей вердикт і справа перейде перед іншу лаву присяжних суддів.

— **Пригоди пачкарів.** Як повідомляють із Заліщик, пачкарі Іван Стасюк і Владислав Ярославський вертались вночі човном, перепачковуючи з Румунії баньки, родзинків і цинамону. На ріці човен зударився з ледяною кригою і перевернувся. Стасюк, що вмів плавати, поплив з водою кількасот метрів аж до острівця і тим способом урятувався. На острівці перебув цілком мокрий аж до другого дня, доки не перевезла його стежа граничної сторожі. Що сталося з другим пачкарем, не знати. Правдоподібно втопився. Слід зазначити, що Стасюк пересидів недавно цілу ніч у воді Дністра, ховаючись перед граничною сторожею.

— **Красва хроніка.** В Жабю арештовано і відставлено до коломийської слідчої вязниці Франца Марцінковського, дозорця вязниці городського суду. — У Стопчатові пов. Косів згоріли три господарські загороди наслідком необережности

— **Подаємо до відома читачів**, що нововідкритий магазин жіночої конфекції „Beauty“, Львів, вул. Ягайлонська 8, є постійно засоблений у найновіші моделі плащів, костюмів і суконь. Замовлення виконує в якнайкоротшому часі, на велике вдоволення П. Т. Клієнтелі, при цьому засадою фірми є великий оборот та малий зиск. Варто перейти вулицею Ягайлонською, щоб під числом 8. оглянути гарну виставу. 1—1

—o—

✝ Посмертні згадки.

Іван Мірний, директор канцелярії й асистент Педагогічного Інституту, помер у Празі 17. ц. м. після тяжкої недуги. Тіло Покійного спалили у новій крематорії за Ольшанським цвинтарем 20. ц. м.

Марґарета з Ревіцьких Бращайкова померла 17. ц. м. в лічниці в Ужгороді. Похорон відбувся 19. ц. м.

Покійна була дружиною знаного політичного і культурного діяча та голови „Просвіти“ д-ра Юлія Бращайка в Ужгороді, якому помагала морально й матеріяльно в часі перевороту, а найбільше страждала, коли зимою 1919 р. наїздники румуни були засудили в Хусті д-ра Юлія на смерть. По переїзді з мужем до Ужгороду була чинна у всіх важніших орґанізаціях та була заст. голови в Союзі жінок, у Масариковій Лізі, в Червонім Хресті, в Т-ві охорони дітей і матерей, членкою управи Жіночої Секції „Просвіти“ й ін. Орґанізувала й вела ріжні добродійні акції і при уладженні чайного вечора перестудилася, що й привело її смерть. Покійна багато жертвувала й ручила разом з мужом усім своїм маєтком при будові „Народнього Дому“, через що попала сама в

Хто дбає про засівне зерно, той збирає багате жниво!

Яка причина, що на полі засіяним незаправленим зерном, врожай є гірший, ніж на полі засіяним заправленим зерном? Без сумніву, цією причиною є те, що заправа нищить зарази, які вчеплені до зерна відбирають йому здібність кільчитися і рости, а в деяких випадках можуть навіть зовсім не дати йому рости.

Такими заразами, що часто появляються є: сліпа пшениці, головня, пилкова вівса, головня проса, збита головня ячменю, пасмуги і сіткові плями на листях ячменю, гірчиця корінців на зеринятах буряка, снігова плісень жита і т. п. Хто хоче мати здоровий посів, саме сильний ріст і добре закорінення, той заправляє ціле своє засівне зерно.

Одначе не кожна заправа є універсальна і придатна до вжитку для всіх родів збіжа. Наука і практика доказали, що заправа суха і мокра USPULUN вже віддавна добула загальне признання, яке постійно з року на рік більшає, бо ця заправа ділає успішно у всіх, вище поданих недугах збіжа.

Висліди заправи USPULUN-ом потверджують, що поле, засіяне зерном з цією заправою дає не тільки чистий збір, але нераз звишка врожаю сягає 30 проц. а то й більше в порівнанні з полем засіяним незаправленим зерном.

Інж. В. М.

Театри.

Український Театр Й. Стадника

ЗОЛОЧІВ:
Неділя, 21. березня „Синя квітка", оперета з життя У. С. С. Д. Николишина і М. Гайворонського.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТАНИСЛАВІВ:
21. III. Довбуш (Чорногора в огні).
22. III. Муж двох жінок.
Зі Станиславова іде театр до Товмача, Отинї і Коломиї.

Український Театр „Заграва".

ГАЛИЧ:
22. III. Тарас Шевченко.
23. III. Муравлі.
24. III. Земля (Стефаниківська акад.).
КАЛУШ-ЗАГІРЯ:
28. III. Тарас Шевченко.
29. III. Муравлі.
30. III. Земля (Стефаниківська акад.).
ДОЛИНА:
31. III. Тарас Шевченко.
1. IV. Муравлі.
БОЛЕХІВ:
2. IV. Тарас Шевченко.
3. IV. Муравлі.
4. IV. Земля (Стефаниківська акад.).

Великий Театр:

Неділя, 21. III. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Подружжя". Год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлеріївною.
Понеділок, 22. III. год. 7.30 веч. Премієра „Сальоме" з Іриною Айхлеріївною та „Чорна жінка із сонетів".
Вівторок, 23. III. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлеріївною.
Середа, 24. III. год. 7.30 веч. „Сальоме" з Іриною Айхлеріївною та „Чорна жінка із сонетів".

Кіна.

АПОЛЬО: „Пісня її мами" з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Фред ущасливлює світ".
ВАНДА: „Родина Ротшильдів", „Над на Конго".
ҐРАЖИНА: „Маєрлінг".
ЕВРОПА: „Магнолія".
КАСІНО: „Втеча Тарзана" з Джонні Вайсмілером.
КОПЕРНИК: „Шаржа легкої бригади" (Кримський орел).
МАРУСЕНЬКА: „Шаржа легкої бригади" (Кримський орел).
МЕТРО: „Бавачі".
МІРАЖ: „Братерство крови".
МУЗА: „Його золота рибка".
ПАКС: „Голгота".

ПАЛЯС: „Пісеньклр Відня" із Секе Сакалем.
ПАН: „Варвара Радзивилівна" із Смосарською.
РАЙ: „Буде краще" із Щепком і Тоньком.
СВІТ: „Виправа на планету Монго" та „Каїн і Мабель".
СТИЛЕВЕ: „Сам на сам" з Павлею Весолі і ревія.
ТОН: „Бенгальський тигр".
УТІХА: „Людина з двома лицями" та ревія.
ХИМЕРА: „Марія Стюарт".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Балі, екзотичні острови".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 21. березня 1937.

Берлін (357) 12.00 Весняні мельодії, рапсодії, 16.50, 17.00 Солісти, форт., скрипка, 20.00, 21.00 Орх. концерт. **Білгород** (437) 18.50, 19.00 Спів, 22.20 Легка й танк. музика. **Братислава** (299) 19.25 Болгарські нар. пісні. **Будапешт** (550) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Концерт орх., 19.15 Циг. музика, 22.10 Танк. музика, **Відень** (507) 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.05 Оркестра, 15.20 Смичк. квартет, 22.30 Форт. ресіталь. **Дайтшляндзендер** (1571) 10.00 Сектет ес-дур Бетовена, 16.45 Фантазії на орг. Вірліцера, 17.00, 18.00, 19.05, 20.00, 21.00 Великий концерт бажань, 22.30 Танкова музика. **Кошиці** (259) 10.20 Словацькі геройські пісні, 15.25 Концерт війсьв. орх., 18.00 Для Закарпаття, **Міляно** (369) 17.00 Симф. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00 Веселий вечір вечірни, 22.00 Розр. концерт. **Мінхен** (405) 10.30 Розр. музика, 12.00 Військ. орх., 13.00, 19.00 Орх. концерт із участю форт. дуету, 14.45 Форт. тріо Пфіцнера, 15.00 Камер. музика, 15.30 Діяльог, **Прага** (470) 9.55 Сальон. квартет, 12.20 Орх. концерт, 22.30 Танк. музика, **Радіо Парі** (1648) 11.30, 12.00 Легка музика, 14.15, 20.40 Спів. ресіталь, 16.00 Пісні, 17.00 Легка музика, **Радіо Романія** (1875) 19.35, 20.00, 21.00, 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани, **Рим** (421) 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Паля деі Моші" оп. Джіна Марінуція.

Понеділок, 22. березня 1937.

Берлін (357) 14.15 Розривкова музика, 16.30 Молодь співає, 17.00 Солісти: барит., форт., скрипка, вол., 19.10 Форт. ресіталь, 20.10, 21.00 Весела словно-муз. програма, **Білгород** (437) 20.00, 21.00, 22.00 Опера, **Братислава** (299) 20.30 Спів. ресіталь, 13.30 Концерт військ. орх., 18.00 Релігійна музика, 21.35 Концерт оп. орх., **Відень** (507) 17.15 Форт., сопр., барит., 20.00 Великий концерт бажань, 21.10, 22.00 Симф. концерт із Грацу (у прогр. „Дон Кихот" муз. поема Р. Штравса), 22.20 Давня віденська музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 18.00 Музика, 19.00 Весела муз. авд., **Кошиці** (259) 16.10 Легка музика, 18.00 Для Закарпаття, **Ліон** (463) 21.30, 22.00 „Пер Ґінт" драма Ібсена з муз. Ґріґа, **Міляно** (369) 9.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Фльор ді Нев" оп. Блянка, **Мінхен** (405) 13.15 Муз. дрібниці, 18.00 Популярна музика, сопран, 20.10, 21.00 Нова німецька музика, **Прага** (470) 17.35 Сп. ресіталь, 19.10 Сольо на саксофоні, 21.30 „Хресна дорога" симф. варіації Остерчіля, 22.20 Форт. ресіталь, **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00, 14.30 Орх. концерт, 14.15, 18.30, 19.30 Спів. ресіталь, 16.00 Театр Уяви, 18.45, 19.45 Віольонч. твори, 21.00 Спів, **Рим** (421) 17.15, 20.40 Розр. концерт солістів, форт., сопран, 22.10 Вечір пісеньок.

Вівторок, 23. березня 1937.

Берлін (357) 19.45 Вечірній гомін, 20.10 Розр. музика, 21.00 „Дер Гакім вайс ес" комедія Ливнера, **Білгород** (437) 18.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Концерт, **Беромінстер** (540) 20.00, 21.00, 22.00 „Студент-прошак" оп. Мілекера, **Будапешт** (550) 12.05 Орх. концерт, 17.00 Шопенівський концерт, 19.30, 20.00 Циг. музика, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Парсіфаль" оп. Вагнера (II. і III. дія), **Відень** (507) 12.00 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 15.40 Для жінок, 16.05 Соната а-дур Вебера на форт., 20.00, 21.00 „Відень вночі" весела муз. авд., 22.20, 23.00 Шуман-Пфіцнер, симф. концерт, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 15.45 Весняні пісні, (сопран, барит.), 18.00 Клявесинова музика, 20.10 Танк. музика, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття (оп. дуети), **Міляно** (369) 17.15 Концерт тріа, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.03, 22.00, 23.00 „Льодолета" оп. Масканія, **Прага** (470) 15.00 Шубертівський концерт, смичк. квінтет, спів, 17.30 Орг. ресіталь, 18.10 Пісні й дуети Брамса, 19.10 Промова мін. закорд. справ Крофти, 19.30, 20.00 „Бог і жінка" оп. Ірака, **Радіо Парі** (1648) 17.30 Форт. ресіталь, 18.10 Огляд гумор. преси, 18.30, 19.30 Скрипка, 18.45 Пісні, **Рига** (515) 19.15, 20.15., 21.00 „Клівія" оп. Достали, **Рим** (421) 17.15 Розр. музика, 21.03, 22.00 „Катруся телячниця" оп. Жільберта.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 21. березня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська ґазетка, Музика з гр. пл., 8.25 Відчит в українській мові д-ра Е. Томашевського про домашнє птахівництво, 8.40 Бізет: Інтермецо з оп. „Кармен", гр. пл., 8.45 Програма на завтра, 8.50 Ранішній денник, 10.30 Монети Орляндо ді Ляссо у вик. хору солістів, 11.05 Участь Польщі у місійній праці. 11.15 Вручення чеку на 25.000 зол. вібраних на ФОН (гр. пл.), 11.35 Розривкова музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музичний поранок: симф. орх.; у перерві ок. год. 13.00 Фільмовий огляд, 14.00 Репортаж із життя, 14.30 У перший день весни, мала оркестра, спів, скрипка, 15.30 Село та Земочене Народове, виг. сен. Ґвідж. 15.45 Огляд ринків рільних продуктів, 16.00 Рекламовий концерт, 16.15 Легка музика з гр. пл., 16.30 Театр Уяви: „Дон Кіхот" із муз. ілюстр., 17.20 Мішаний концерт, фортепіян і гр. пл., 17.50 Актуальна гутірка, 18.00 Церковна музика, віольончеля, Ол. Міхаловський спів, орган, хор, 18.45 Літер. нарис: Поезія Воскресения, 19.00 „Парсіфаль" I. дія, з Вел. Театру у Варшаві, 20.55 Політичний огляд, 21.05 Вечірній денник, 21.15 Весела Сирена 21.45 Ресіталь Льомброза Деметріоса Калімахоса, флет. 22.15, 22.16, 22.30 Спортові вістки, 22.35 Розривкова музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Понеділок, 22. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: Народні великопістні звичаї, Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 У країні Болера, гр. пл., 12.10 Полудневий денник, 12.50 Про криницю та воду до пиття, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Пісоньки з оп. Р. Фрімля „Роз-Марі", гр. пл., 15.55 Суспільна гутірка про зимову поміч, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Хвилина маршів, гр. пл., 16.15 Куток мови, 16.30 Великопістні пісні, хлопячий хор, 16.50 Суспільне знання та суспільне життя, 17.05 Концерт солістів: Г. Вайнбергова спів, форт., віольончеля 17.50 Студія — метач гарпунів, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Нар. пісня, гр. пл., 18.40 Починаємо легкоатлетичний сезон у Львові, 18.50 Як побільшити вартість наших садів, 19.30 Мала орхестра, 20.15 Пісні у вик. хору, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт „Ормузу", 22.00 Літер. вечір: „Мистець Андрій та брат Андрій", 22.30 Орхестра; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Вівторок, 23. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Пальма" на осн. С. Лягерльоф, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Популярна музика, дута орх., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Про наші пастівні ростини (суданське просо, чумиця), 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Пропагандова гутірка ККО, 15.20 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика, гр. пл., 15.50 Авд. для дітей: Марійчині приятелі, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Суппе: „Легка кавалерія" увертюра, 16.15 Скринька ПКО, 16.30 Органові твори, 17.00 „Будні пп. Ковальських" говорена повість, 17.15 Оп. дует, гр. пл., 17.25 Скрипкові сонети Бетовена: Скрипка, форт., 17.50 Монольог: Шопенівський конкурс, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт у містах і містечках, 18.20 Фрагменти з „Валькірії", гр. пл., 18.35 Прозова авангарда, літер. нарис, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Чого шукаємо в театрі, 19.20 Страстний тиждень прадідів, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт: орх., Шабранська мецосопр., Мосаковський баритон, хор; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 „Година думок" Ю. Словацького, рецитує Ст. Ярач, 22.45 Легка й опереткова музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельґ. 89.08, 88.65, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28.00—5.25·50, Фльорени гол. 289.40—287·70, Франки фр. 24.31—24.17, Франки швайцарські 120·55—119·75, Фунти англ. 25.87—25·71, Ґульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 16.40—15.70. Кор. дан. 115·49—114.65, Кор. норв. 129.98—129.00, Корони шв. 133.38—132.40, Ліри італ. 24.30 — 23.80, Марки фінл. 11.43 —11.00, Марки нім. 124·00—120·00, Шил. австр. 97.00—96.00. Марки нім. срібні 132.

Акції.

Банк Польський 100·00, Цукор 30·00. Вугель 20·25, 20·50, Ліпьпоп 14·00, Островець 30·00, Стараховичі 34·00, 33·75. Ґебербуш 37·50.
Тенденція дещо слабша

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 65, серія іменот. 2 ем. 64·25, серії іменот. 5 пр. поз кон. 55·50, 55·00, 5 желіз. 53·00, 54·75, 6 проц. поз дол., купон 75·28, 4 проц. пр. дол 45·00—45·25, 7 стабіл 368·00, купон 75·28
Тенденція неодностайна.

Збіжжя.

Львів, 20. III.
За 100 кг. льоко вагон Львів:

Жито шт. I.	23.50—23.75
Жито шт. II.	23.25—23.50
Мука житна разова 0·95%	29.50—29·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 26 березня ц. р. кооперативам платить за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3·15 зол
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3.20 „
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·20 „
молоко від 11. I. ц. р. . .	0.18—0·19 „
копа яєць	3.60—3.70 „

Тенденція сильна на масло і молоко, на яйця звишкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 20. III ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.45 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.20 „
Курки молоді I. кл. товсті без вапняку на ногах від 1.80 кг. вгору	1.20 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.30 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Всім Впов. Паням і Панам, які причинилися до влаштування Великих Маскових Вечерниць в дні 13. ц. м. та Впов. Членам Артистичної Жюрі для оцінки масок складаємо щиру подяку.

Зокрема дякуємо також за щедрі і цінні дари на нагороди для відзначених масок таким Високоповажаним Громадянам і Фірмам: Артистам Я. Музикові, д-р І. Іванцеві, М. Морозові за образи, Артистові Литвиненкові за вазу, ф-мі Ю. Глушевський за пелерину з кертиці, ф-мі „Фортуна Нова" за торт і солодке печиво, ф-мі „Дістінкціон" за касету з косметиками, ф-мам „Альое" і „Льотос" за косметики, ф-мі Кутновський за тривку ондуляцію, Українському Народньому Мистецтву і коoп. „Труд" за ручні роботи, книгарні Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка за комплет творів Тараса Шевченка, Видавництвам „Діла", „Нового Часу", „Червоної Калини", „Просвіти" та „Хортиці" за книжки; „Народній Торговлі" за вино, „Центросоюзові" за тоалетове мило та Союзному Базарові за полтавську вазу. — **Комітет.** 477

На Рідну Школу зложив через Адміністрацію „Діла" п. Ю. В. зол. 10.—.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВОЛОДИМИР ШАБАН, Сасів, пов. Золочів, іспитований, вищого ступня диж-диригент, нежонатий — шукає посади. 475 1—3

КУПНО - ПРОДАЖА

УКРАЇНСЬКІ КУПЦІ УСІХ БРАНЖ (мішані товари, мануфактура, шкіри, готове взуття, конфекція і т. д.), а зокрема гуртівні, замовляють товари тільки через свою Краєву Торговельну Агентуру „ЦЕНТРОТОРГОВЛЯ" Львів, Ринок 10/II бо лише вона виєднала для них найкращі умови. Низькі ціни добувається тільки **організовано.** 467 1—1

ЄДИНА українська приватна торговельна станиця на Шлеську „Торговельний Дім Роман Будзяк", Катовиці, Млинська 12, купує гуртом на рахунок власний і комісово всякі сільсько-господарські продукти споживчі. Оферти, задити адресувати латинкою. 301 5-16

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Пасаж Міколяша, приймає в коміс і продає мужеську, жіночу гардеробу, листи, тхорі і т. п. 459 2—4

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА (чки) із вкладом від 6 тисяч шукаю до поширення єдиного українського фахового торговельно-промислового підприємства. Добра доходовість, великі можливости. Зголошення „Скоро — актуальне". 482 1—1

ГРЕБЕНІВ. Пансіон Мароко 26 кімнат з комфортом улаштовані до винаєндування тільки для християн. Зголошення до 1. квітня Криниця „Мева", потому Гребенів Яблоновська. 424 2—7

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

КАВАЛІР на становищі (220 зол. місячно) ожениться з направду гарною панною-дівицею літ 17—23. Віно байдуже. Світлина конечна. Зголошення до Адміністрації під „Зміст". 470 1—1

РІЖНІ

СТАНИСЛАВІВ стрижеться, голиться й чешеться в українському фризієр. салоні Кізими, Перацького 1.

Найновіші ВІЗКИ дитячі від 18.— зол. поручає фірма КІК, Жовківська 17. Приймає всілякі репарації. 419 2—3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 37-100

ДИКТИ І ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу М. Гаммер і Син Львів, Зборуддина 8, тел. 271-14. 364 0—10

УКРАЇНСЬКА кравецька робітня Ів. Пирського виконує всякі одяги по найдешевших цінах. Шептицьких 5. 414 4-12

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клінік **у Берліні, Відні та Празі**

перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

напр. Віденської кавярні

Тел. 251-66, Сепаратові жадальні.

Стоматольог

Лікар-Дентист

Ірина Антонович - Левицька

перенесла свою ординацію зі Львова вул. Сапіги 1 до

Старого Самбора

і там ординує в год. 9—12 і 4—5 тел. 13

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ВЖЕ НАДІЙШЛИ ВЕСНЯНІ МАТЕРІЯЛИ на дамські сукні і костюми, та мужеські вбрання до єдиної української фірми

„МАНУФАКТУРА"

під управою О. Стефановича, Львів, пл. Капітульна ч. 3, побіч катедри.

35 8—100

ПОЛЕКША ДЛЯ ТИХ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ!

При ревматизмі, артретизмі, нервоболях, ісхіясі і т. п. успішно діає натирання

„EMBETA - STAWOLIT" Rej. Nr. 39

Mgr. W. Paździerskiego

Продажа в аптиках і аптичних складах.

Хем. фабр. „Pharmachemia" — Бидгощ. 6—6

Від нині — малювання мешкання — приємністю!

МЕШКАННЯ дезинфекує, малює — лякерує очищує основно по помалюванню концесіонований малярський мистець

Ігнат Михайло Ляйхтер Львів, ул. Булгарська ч. 3 Тел. 242-99.

Ціни дійсно низькі. — Найдогідніші умовини — найmodніші взори. — Совісне і солідне виконання. Прошу подзвонити на ч. 242-99 і зажадати оферту!

На весняний сезон рағлани й убрання з власних і доставлених матеріялів на основі найновіших взорів поручає на догідних умовинах

Кравецька робітня **Василь Хомин** Львів, Домінікаська 11, тел. 283-95 1-10

Сензація Львова!!!

Галицький Маґазин Новин

Львів, Галицька 15

ДАЄ ЯК ПРЕМІЇ:

ЗАДУРНО КУПЕЛЕВИЙ РУЧНИК при закупі від зол. 30·—
ЗАДУРНО ПІВ ТУЗИНА ХУСТИНОК при закупі від зол. 40·—
ЗАДУРНО СТОЛОВИЙ ОБРУС при закупі від зол. 50·—
ЗАДУРНО БІЛЕТИ без жадної доплати при закупі від зол. 20·—

до КІН: Паляс, Атлянтік і Аполльо на місця резервові або балькон а від зол. 5·— знижкові білети до цих кін.

Повідомляємо, що дістали ми величезний транспорт найновіших вовняних матеріялів на сукні, костюми і плащі, які поручаємо по цінах ДУЖЕ НИЗЬКИХ.

УВАГА! ПОВІДОМЛЯЄМО, що ДЕШЕВА ПРОДАЖА БІЛИХ ТОВАРІВ продовжена З ДАЛЬШОЮ ЗНИЖКОЮ ЦІН.

Управнене технічно-дентистичне заведення

М. Альтштока

вул. Городецька 87. І. п. (побіч Трусту)

приймає від 9—1 і 3—7.

Увага на число дому. — Ціни низькі, полекші у сплатах. 3—4

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францоза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

болі з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. — всюди можна дістати.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасте оголошення до „Діла".

ЕЛЕҐАНТНІ МОДНІ ДЕШЕВІ ґалянтерійні товари 421

поручає на весняний сезон ф-ма:

„ҐАЛЯНТЕРІЯ"

В. Дучинський

Перемишль, Казимирівська ч. 26.

ВЛЕГЧУЄМО

купно матеріялів на сукні - вбрання, плащі - костюми, білля - постіль

Василковий Дім

Е. Ф. БОРИС

Перемишль

вул. францішканська 16.

Жадайте цінників.

ДІТИ - ОКРАСА РОДИНИ

Одначе тій окрасі треба купити **плащики, суконку, рукавички,** які **дешево** купите у ф-мі

„Baby" Львів, ул. Миколая ч. 3.

373 3—5

Незрівняний в якості пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає шкіра

ОКСАМИТНО-МАТОВА.

Ціна коробки з пушком зол. 1.25.

2910 4—?

ЕКО

добірні батерії

виробу одинокої української фабрики батерій Е К О у Львові — вул. Городецька 58. — Тел. 219-26.

Магазин паперу

ШЕКС І ШТЕНЦЕЛЬ

Львів, Сикстуська 4, тел. 234-30

поручає великий вибір приладдя канцелярійного, бюрового та шкільного. 2—3

Найрадикальніший засіб для тих, що терплять на найбільш застарілу і найбільшу

ПРОПУКЛИНУ

коли навіть операції, перевязки ріжних закордонних спеціялістів не помогли та всілякі фальшиві винаходи не мали успіху, усуває єдиний спеціяліст з довголітньою практикою для недужих на прірву при помочі мого опатентованого бандажу ч. 1200, який приносить правдиву поміч мужчинам і жінкам:

Sz. KOHN - Warszawa Sosnowa 13

Проспекти на бажання задурно. Перестерігаю перед підрібками мого засобу фальшивими спеціялістами. Хто вже зовсім стратив надію, найде у мене правдиву поміч. 410

ҐАЛЬВАНІЯ

лямпи

ціни фабричні

Львів, Жулінського 11 а. 1—9

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7, Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.